

Tidskrift för

SCHACK

7

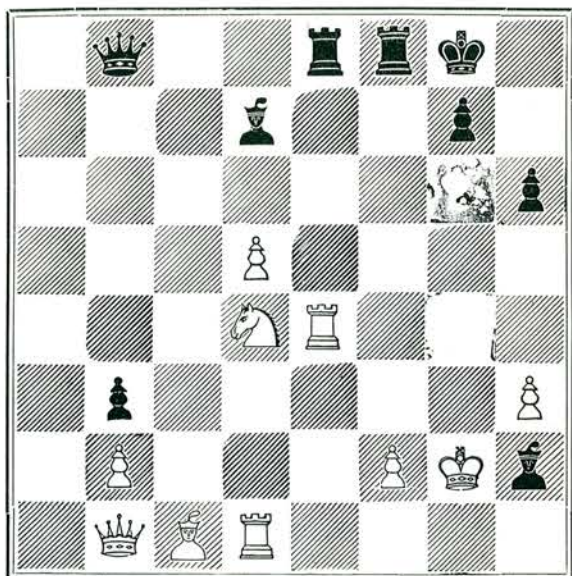
Årgång 74

September

1968

Fyra sidor
ungdomsnytt

D. Andric
berättar om
VM-kandidater



Svart sätter matt i 6 drag

I Sverige
3:—
inkl. oms.

I detta nummer: Samtliga återstående
partier från kandidatmatcherna

Tidskriftskommitté:

Ansvarig utgivare Fil. dr Eric Uhlin, tel. 0303/102 51
Ekonomichef Arne Berggren, tel. 031/14 64 54
Redaktion Bertil Gedda, tel. 031/53 81 04
Ägare Sveriges Schackförbund
Prenumerationspris inom Europa Kr. 25:—, utom Europa \$ 6:—
Lösnummerpris i Sverige Kr. 3:—

INNEHÅLL

	sid.		sid.
Förbundsnotiser m. m.	193	Nordiskt nytt	205
Glimtar från kandidatmatcherna	194	Så säger läsekretsen	206
Omslagsdiagrammet	196	Nyhet i Max Lange	206
Utlandet	196	Tips om slutspel	207
Ungdomsschack	198	Distriktsnytt	208
Matchen Sovjet—Norden	200	Partier	209
Nordiska skolmästerskapet	201	Studier	217
Berlin 1881	202	Om domarrollen i schack	218
Korr-schack	203	Boknytt	219
		Problem	221

SCHACKKLOCKOR TYP N

78:—



En oöverträffad kvalitetsklocka med 3 års garanti

Dessutom: SCHACKSPEL, LITTERATUR, TRYCKSAKER m. m. från lager

Snabba leveranser!

SKÅNES SCHACKFÖRLAG

Box 220 16 200 63 MALMÖ 22 Postgiro 63 19 45 Tel. 040/545 03, 45 26 10



INBJUDAN

Sveriges Schackförbund inbjuder härmed till deltagande i Allsvenska Serien 1968—69. Serien är tänkt bestå av högst 26 8-mannalag, ett från varje distrikt. Lagen uppdelas, efter gynnsammaste geografiska läge, i grupper om 6 lag med undantag för de nordligaste, där den förutvarande uppdelningen kanske måste tillämpas.

Varje lag erlägger en avgift på 400 kr, därav 100 kr i startavgift för täckande av det administrativa samt 300 kr till resor för gruppens färdigspelande. Resorna för semifinaler och final betalar Sveriges Schackförbund helt. Grupperna spelar samtidigt enligt följande data: den 10/11 och 1/12 -68, den 19/1, 9/2 och 1/3 -69.

Anmälan skall vara undertecknad tillhanda senast den 15 oktober -68 med angivande av föreningens namn, dess korresponderande ledamot, hans adress och telefon och ev. telefontider. Samtidigt med anmälan insättes deltagareavgiften på postgiro 49 66 55 Allsvenska Serien i Schack, c/o Ekelund, Nygatan 66, 702 13 Örebro.

Senast den 22/10 skall laguppställningen jämte ett ex. av föreningens medlemsrapport för 1968 vara serieledningen tillhanda. Endast föreningar som erlagt sina medlemsavgifter få delta.

J. E. Ekelund
Turneringsledare

Rättelse

I kongressreferatet i förra numret in-smög sig genom ett missförstånd en felaktighet. På tal om startavgifterna i allsvenska serien göres det skillnad mellan fyralagsgrupper och sexlagsgrupper. Enligt styrelsens slutliga förslag, vilket antogs av kongressen, skall emellertid startavgiften vara 400 kr för samtliga grupper.

Information via snabbköp!

I snabbköpsbutikerna blir det allt vanligare att anslagstavlor upplåts för information som allmänheten vill förmedla. Vi föreslår att schackorganisatorerna runt om i landet utnvtjtjar chansen att sprida vetskap om var schack spelas i orten genom prydliga meddelanden på dessa tavlor — inte minst ungdomar kan nås på detta sätt! Och blir TfS omnämnt i sammanhanget, blir ingen glädare än

A. B.

†

SVEN KARLSSON

En av Roslagens genom tiderna bästa spelare Sven Karlsson omkom den 8 augusti i en bilolycka, 61 år gammal. Han var med och bildade klubben Rånäs år 1933 och blev då dess kassör. Hans lugna och försynta uppträdande har inte bara för hans klubb utan för hela förbundet varit till ovärderlig nytta. Förutom dessa egenskaper har Karlsson också visat stor spel-skicklighet. Roslagsmästare 6 gånger, klubbmästare 14 gånger. Dessutom har han deltagit i otaliga förbundsmatcher där han varit självskriven sedan förbundet bildades 1935.

Wille Lindström

Larsen vinner igen



Bent Larsen har kommit starkt tillbaka efter misslyckandet i matchen mot Spassky. Han segrade i det öppna mästerskapet för USA, som startade den 12 augusti, samt därefter också i det öppna kanadensiska mästerskapet. Mera härom i nästa nummer.

Glimtar från kandidatmatcherna

Bent Larsen kommer nog sent att glömma det avgörande momentet, då hans öde var helt i Portisch's händer i den romantiska Blå Lagunen, det vackraste stället i Porec, en adriatisk badort som ligger bara ett stycke öster om Trieste. I själva verket var det två sådana moment i deras nionde parti, då ställningen i matchen ännu var jämn, 4—4. Den dramatiska sammandrabbningen tog emellertid knäcken på Portisch, så att han spelade som en sömngångare i det sista partiet.

Larsen



Portisch

Portisch's drag 53. $g \times h4$? kom stormästaren Matanovic att förtvivlat utropa: "Sic transit gloria mundi! Sådant är schackspelet: man sliter hårt i tjugo dagar — och sju timmar om dagen — och sedan drar man ett streck över alltihop på en enda sekund —". Bondeavbytet ger i själva verket svart ett övermåttan viktigt tempo. Genast 53. $Sd3$ är den vinnande modellen, t.ex.: 53. — $Ke8$ 54. $Sb4$ $Tg8$ 55. $Ta6$ etc, och den svarta kungen kan inte nå den position, som så generöst erbjuds honom i partiet, vilket fortsatte med: 53. — $g \times h4$? 54. $Lg4$ $Ke7$ 55. $Sd3$ $Kd8$ 56. $Sb4$ (Han kunde åtminstone ha förhindrat den svarta kungens marsch till damflygeln med 56. $Ta8$?) $Tg8$ 57. $Kh2$ $Kc8$ 58. $Sd3$ $Kb8$ 59. $Ta2$ $Sh7$ 60. $Tf2$ $Kc7$ 61. $Ta2$ $Kb7$ 62. $Sf4$ $Tf8$, och nu:

STORVIKS 1/2-TIMMESTURNERING

spelas i år söndagen den 13 oktober. Anmälan senast 6 oktober till R. Enerhall, Gruvgatan 7, 812 00 Storvik. Tel. 0290/104 86.



63. $S \times e6$? Återigen ett drag som måste plåga Portisch för veckor framåt! Ett misstag på tre sätt: a) den goda springaren byts mot svarts dåliga löpare, b) det leder till ett tornslutspel, varmed ställningen förnklas och fördelen i terräng går förlorad, c) fel bonde slås — bara för att behålla merbonde för en kort stund — i stället för att slå den mycket viktigare h-bonden, alltså 63. $Sg6$! åtföljt av 64. $S \times h4$ — och vits fribonde på h3 skulle överraskande snabbt bli den avgörande faktorn! Vit skulle till och med helt kunna ignorera svarts störtdukning med 63. — $Tf1$, eftersom detta inte kunde få tillräckligt understöd.

Som det nu blev, skall vi efter 63. $S \times e6$? till och med få bevittna Larsens (!) — må vara symboliska — försök att spela på vinst: 63. — $L \times e6$ 64. $L \times e6$ $Sg5$ 65. $Lg4$ $Sf3$? 66. $L \times f3$ $T \times f3$ 67. $Te2$ $Kc7$ 68. $e6$ $Kd8$ 69. $e7$? $Ke8$ 70. $Te6$ $T \times b3$ 71. $T \times c6$ $Tb4$ 72. $Td6$ $T \times d4$ 73. $c6$ $K \times e7$ 74. $c7$ $Tc4$ 75. $T \times d5$ $b4$ 76. $Td4$ $Tc2$? 77. $Kg1$ $b3$ 78. $Tb4$ $T \times c7$ Remi.

Portisch och hans sekundanter Florian och Keberle (märk att Larsen officiellt hade sin fru som sekundant) kan i alla fall vara belåtna med att den danske stormästarens prognos slog fel: han spådde att matchen skulle pågå i allra högst 7—8 partier — och detta trots att han vid starten låg under i den inbördes statistiken mot ungern.

Larsen om Petrosian, Fischer etc.

"Utan att bekymra mig om mitt resultat kan jag nu sova mycket gott — och mycket länge", sade Larsen till en kvinnlig intervjuare. Han gick inte med på den vanliga åsikten, att han själv skulle vara en sådan som spelar med fördubblad energi efter en förlust. "Ett förlorat parti sätter inte något spår i mitt sinne, men tjänar inte heller som någon stimulans för mig.

Det är bara naturligt att man inte väntar sig, att jag skall förlora nästa parti också."

I ljuset av utgången av hans match med Spassky kan det vara intressant att höra, hur han bedömde sina möjligheter inför den matchen. "Vem som än vinner, så kommer det att bli en knapp seger", sade han. "Men Kortjnoj är, enligt min mening, den starkaste sovjetspelaren i dag. Därför skulle jag inte ha något emot, att det blev Tal som kvalificerade sig..." Så fick vi i alla fall, om också indirekt, hans tips inför mötet med Spassky.

"Vi fyra semifinalister", fortsatte han, "skulle alla ha goda chanser mot Petrosian, som spelat ett mycket konventionellt schack de senaste åren." Tillfrågad om Fischers möjliga chanser i en match mot en av dem, uttryckte han åter en bestämd uppfattning: "Frågan är inte relevant, eftersom Fischer helt enkelt undviker sådana matcher. Han är besatt av sin rädsla för att förlora, och han drar sig hellre undan än tar en risk."

Den sista frågan i den långa intervjun, publicerad i veckotidningen NIN i Belgrad, lydde: "Många tror att det skulle vara mycket bra för världsschackets utveckling, om Ni skulle erövrå världsmästartiteln?" "Frågan är väl något för direkt, men jag skulle vilja säga, att det inte är bra om en enda nation dominerar alltför länge på något område, och det gäller om schack också. Vad mig själv beträffar, så är min strävan att nå det stora målet ju lätt att förstå."

Kortjnoj ser bakåt och framåt

Det sägs att Fischer skulle ha uttryckt sig mindre klart i Tunis förra hösten. Han lär ha sagt: "Jag vet mycket väl vem som är den bäste sovjetspelaren, men jag skulle inte vilja säga det, eftersom det skulle ge honom ett extra självförtroende." Många påstår, att han alldeles bestämt hade Kortjnoj i tankarna. Alldeles om Bent Larsen, så är också "Förskräcklige Victor" en "schack-daltonist": han spelar på vinst både som vit och svart. I en turnering i Leningrad nådde han 19 poäng av 19 möjliga, en gång i Ungern hade han 14 1/2 av 15. Spelarna i det jugoslaviska laget, som möter Sovjet varje år, känner sig dömda till disciplinärt straff varje gång de sätts att spela mot Kortjnoj. Om han inte vinner på annat sätt, säger de, så spelar han ända tills han tröttnar ut oss. Som han inte är särskilt pratsam, så erbjöd den intervju som han nyligen gav till Koblenz, Tals sekundant, ett sällsynt tillfälle att komma hans schackpersonlighet in på livet.

"Jag var en smula rädd för Reshevsky", sade Kortjnoj, "eftersom det mötet var

den första matchen i mitt liv. Vidare kunde jag inte glömma, hur Reshevsky vid många tillfällen utspelade Botvinnik och Keres, som många gånger kunde rädda sig enbart genom fel som Reshevsky gjorde i tidsnöd. Och slutligen fann jag på, att Reshevsky spelar allra bäst mot starka motståndare.

Men när jag studerade hans partier, så fann jag också för det första, att han alljämt lever på sina gamla fonder av spelidéer, och — för det andra — att han inte har något klart begrepp om moderna öppningsproblem. Eftersom nu jag själv inte hör till de stormästare i Sovjetunionen, som ägnar det mesta av sitt intresse åt spelöppningarna, så förberedde jag mig mycket noga just i det avseendet. Mitt mål var att försöka skaka Reshevsky med nya öppningsmönster i varje parti och på så sätt tvinga honom att lösa olika problem i varje särskilt fall."

"Många anser att er stil mycket liknar Reshevskys. Vilken plan hade ni för att tvinga på honom en annan stil, en för honom mindre behaglig?"

"Ja, jag tänkte nog en del på det också. Vi har den gemensamma svagheten att vi är taktiker och måste klara oss genom exakt beräkning, det vill säga — vi måste sysselsätta oss med taktiska varianter, medan det är svårare för oss att arbeta med strategiska idéer. Och resultatet blir — tidsnöd. Vi är ofta otåliga, önskar vinna snabbt i ställningar som kräver en lugn behandling. Därför, med tanke på allt detta, så bestämde jag mig för att inte ändra min stil, men att däremot ställa Reshevsky inför mycket komplicerade problem på tidigt stadium i partierna. På detta sättet hoppades jag kunna trötta ut honom och inte ge honom något andrum."

"Men ändå, vad berodde den överlägsna segern på?"

"I korta matcher har förluster katastrofala följder, eftersom spelarna misströstar om att kunna reparera tidigare förluster. Matchen Larsen—Portisch är ett sällsynt undantagsfall. Som jag efteråt fick veta av Reshevskys sekundant, stormästaren Benkö, så blev min motståndare förskräckligt nervös, när han inte vann det första partiet och när han förbisåg en bonde i det andra. Matchen igenom var han ur stånd att återhämta sig från den chocken."

"Hade ni några personliga kontakter med honom?"

"Nej! Vi analyserade inte ens efter partierna, fast jag gjorde en del försök i den vägen. Jag kom två minuter för sent när ett parti skulle börja. När jag ursäktade mig, sade Reshevsky: "Vackert väder i dag". Denna dialog markerade gränsen för våra personliga kontakter. Han gratulerade

mig motvilligt och nästan ohörbart och visade sig inte vid avslutningsceremonin. Sitt pris lät han hämta genom sin sekundant!"

"Hur tror ni det går i matchen Spassky—Larsen?"

"Spassky spelar en smula schablonaktigt, så den aggressive Larsen bör vara en mycket oangenäm motståndare för honom. Deras chanser är väl därför ganska jämna."

"Stormästaren Bronstein förutser, mycket definitivt, att ni och Spassky kommer att mötas i finalen. Vad säger ni om det?"

"Vad min match mot Tal beträffar, så tänker Bronstein tydligen bara på det faktum, att jag hittills vunnit nio partier mot Tal, förlorat ett och remiserat sju. Men å andra sidan är Tal en erfaren matchspelare. Och just med tanke på våra tidigare möten, så väntar jag att han skall spela med fördubblad energi — för att göra upp dessa gamla skulder! Näväl, jag accepterar utmaningen!"

En blick från ovan

Naturligtvis är världsmästaren Petrosian lika ansatt av frågor som kandidaterna är just nu. Och man skulle gärna vilja ge hans svar det mesta utrymme, om det bara inte varit så, att han som världsmästare känner det som en plikt att vara i så hög grad diplomatisk och besvara frågor som "Vilken av semifinalisterna skulle vara den svåraste motståndaren för er?" med "Den som kommer att sitta mitt emot mig vid schackbordet", som han sade nyligen. Men ett uttalande av honom bör ändå tas med här, avseende hans sätt att förbereda sig.

"Man kan allmänt säga, att uppgiften är att utforska de egna svagheter. En mycket erfaren spelare fann en gång — just före en viktig match, att han saknade mod. Så han bestämde sig för att åka i skidbacken i mörker. Efter sådana nattliga 'promenader' blev han mycket mera företagsam vid schackbrädet."

Vem var det? Och vilken årstid var det, när förberedelserna för den senaste VM-matchen ägde rum?

Omslagsdiagrammet

Ställningen är från partiet Evert Vilkeborg—Elmar Vendelin i årets SM, mästar-klassens första grupp. Som svart avslutar Vendelin på följande eleganta sätt:

31. — $T \times f2 \uparrow$ 32. $K \times f2$ $Dg3 \uparrow$ 33. $Ke2$ $Dg2 \uparrow$ 34. $Ke3$ $Lf4 \uparrow!$ 35. $K \times f4$ $Df2 \uparrow$ 36. $Sf3$ och vit gav samtidigt upp.

Utlandet

Budapest Ungdomslandskampen Ungern—Jugoslavien slutade 10—10.

Lipeck Sovjet vann landskampen mot Ungern (12 bord och 4 ronder) med $35\frac{1}{2}$ — $28\frac{1}{2}$. I varje lag deltog sex seniorer, fyra damer och två juniorer.

Lodz Mästerskapet för Polen vanns av Grabczewski med $10\frac{1}{2}$ poäng före Adamski, Kostro, Lewi och Schmidt, vardera $9\frac{1}{2}$.

Moskva Årets Moskvamästerskap blev en fin tävling med inte mindre än åtta stormästare i fältet. Segern delades mellan Petrosian och Bronstein på $10\frac{1}{2}$ poäng (av 15). Närmast följde Saitsev 10, Averbach 9, Liberson $8\frac{1}{2}$, Cholmov, Gulko, Sutein och Chassin 8.

Oslo Norgemästerskapet, som spelades i Oslo i juli månad, gav följande resultat för de främsta: Arne Gulbrandsen 8 (av 11), E. Poulson $7\frac{1}{2}$, E. Kristiansen 7, Hoen och Zwaig $6\frac{1}{2}$.

Schilde Den fjärde internationella ungdomsturneringen här gav följande placeringar för de främsta: Ljubojevic (Tjeckoslovakien) $9\frac{1}{2}$, de Vries (Holland) och Meulders (Belgien) 7, Kaenel (Schweiz) 6.

Sinaia En stor internationell turnering för damer har ägt rum här. Resultatet för de bäst placerade: Satulovskaja (Sovjet) och Stadler (Jugoslavien) 9, Polihronide (Rumänien) $8\frac{1}{2}$, Malipetrova (Tjeckoslovakien) $8\frac{1}{2}$, Teodorescu (Rumänien) $7\frac{1}{2}$.

Skopje Den internationella turneringen i Skopje hade samlat ett verkligt starkt fält med en rad av de mest aktiva stormästarna. Portisch kom igen fint efter matchförlusten mot Bent Larson och vann nu övertygande före Geller, Polugajevsky m.fl. Han vann tolv partier och remiserade sju och förlorade bara ett, mot Uhlmann. Slutställning: Portisch $14\frac{1}{2}$, Geller $13\frac{1}{2}$, Polugajevsky 13, Hort $12\frac{1}{2}$, Matulovic $11\frac{1}{2}$, Gligoric, Savon och Uhlmann 11, Matanovic och Minic $10\frac{1}{2}$, Parma 10, Gheorghiu $9\frac{1}{2}$, Janosevic och Maric (båda Jugoslavien) och Wade (England) $7\frac{1}{2}$, Bukic och Sofrevski (båda Jugoslavien) $5\frac{1}{2}$, Nicenski (Jugoslavien) 5, B. Ilijewski och D. Ilijewski (båda Jugoslavien) $4\frac{1}{2}$.

Sotschi Den årliga landskampen mellan Sovjetunionen och Jugoslavien slutade denna gång med seger för ryssarna med $30\frac{1}{2}$ — $17\frac{1}{2}$. Matchen gick över 12 bord och i 4

ronder, så att det vid varje bord blev en match på fyra partier mellan resp. spelare. I varje lag deltog 7 seniorer, 3 damer och 2 juniorer. Av de individuella resultaten kan nämnas: Geller—Gligoric 2—2, Bronstein—Ivkov $2\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$, Cholmov—Matulovic 2—2, Saitsev—Bukic 3—1, Platonov—Minic $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$.

Storspel av Lengyel i Solingen

Under tiden 19 juni—7 juli ägde en stormästarturnering rum i Solingen i samband med att stadens schacksällskap firade sitt 100-årsjubileum. Tävlingen blev en stor framgång för ungraren Lengyel, som segrade före Parma, Jugoslavien, samt en rad andra stormästare. I gruppen närmast de två placerade sig ännu ett par jugoslaver, Damjanovic och Janosevic, vilket visar det jugoslaviska schackets höga klass, samt vidare Pachman och Szabo. Lengyel, som kunde slutföra tävlingen obesegrad, vann 5 partier och remiserade 10. Obesegrad blev också Parma med ett vinstparti mindre samt Damjanovic, som vann tre partier och remiserade i övrigt.

Slutställningen: Lengyel 10 (av 15), Parma $9\frac{1}{2}$, Damjanovic, Janosevic, Pachman och Szabo 9, Capelan och Gerusel (båda Solingen) samt Tatai (Italien) 8, Medina (Spanien) $7\frac{1}{2}$, O'Kelly (Belgien) 7, Donner (Holland) $6\frac{1}{2}$, Lehmann (Sulingen) 6, Eising (Sulingen) $5\frac{1}{2}$, Nowak (Sulingen) $4\frac{1}{2}$, Wade (England) $3\frac{1}{2}$.

Fischer främst i Natania

Som vi tidigare kunnat meddela blev det succé för Fischer, då han gjorde come back i internationellt sammanhang och deltog i turneringen i Natania (Israel). Fischer fick ett extra honorar på 3.000 dollar och vidare förstapriset, som var på 400 israelitiska pund. Han gick också mycket hårt in för denna tävling och på de 13 partierna vann han 10 och remiserade 3, vilket gav seger med $3\frac{1}{2}$ poängs försprång före närmaste spelare, som var kanadensaren Yanovsky och Czerniak, Israel. En god prestation gjordes också av dansken S. Hamann, som tillsammans med S. Cagan placerade sig närmast de nämnda. Hamann var den ende som kunde besegra Yanovsky. Ciocaltea låg länge bra till men tog endast en poäng i de fem sista ronderna.

Slutställningen: Fischer $11\frac{1}{2}$, Yanovsky o. Czerniak 8, Hamann och Cagan 7, Ciocaltea $6\frac{1}{2}$, Aloni, Kraidman, Porat och Donnitz 6, Troianescu $5\frac{1}{2}$, U. Geller och Ree 5, I. Bernstein $3\frac{1}{2}$.

Efter tävlingen uttalade Fischer för The

Jerusalem Post, att han var helt nöjd med kvaliteten i sina partier. Han menade dock, att turneringen inte var av allra högsta klass, främst därför att det inte var några deltagare från Sovjet och Jugoslavien. Han berömde de israelitiska spelarna för deras kampanda, men de saknar alltför mycket kändedom om spelöppningsteorin.

Även finländaren Heikko Westerinen deltog men placerades egendomligt nog i B-gruppen, där han vann överlägset med $9\frac{1}{2}$ poäng före Bar-Nir (Israel) som stannade på 7.

*

Segev för Kavalek i Amsterdam

Årets IBM-turnering i Amsterdam — den åttonde i ordningen — blev starkt besatt med bl.a. tre ryska stormästare i startlistan. Vidare märktes ungraren Lengyel, den sensationelle segraren i Solingen, jugoslaverna Ciric och Ivkov m.fl. Men det blev ingen av de nämnda som vann turneringen, utan i stället det stora tjeckiska löftet Lumbomir Kavalek, vilken därmed gjorde sitt stora genombrott i världseliten. Efter sitt starka spel i Moskvamästerskapet visade Bronstein ännu en gång sin verkliga klass och belade andraplatsen.

Ivkov startade annars bäst med fyra vinster i följd men förlorade i femte ronden mot Schamkovitsch och föll sedan starkt tillbaka. Under tiden gick Kavalek upp och ledde med klar marginal flera ronder, ända tills han förlorade mot Bronstein i tionde ronden. Men han hade alltså ett halv poängs försprång före Bronstein och det höll han ända till slutet. Bronstein spelade försiktigt (som han vanligen gör numera) och blev obesegrad med resultatet 5 vinst och 10 remi. Kavalek förlorade två partier (mot Bronstein och Ivkov) men remiserade bara 5 gånger och vann alltså 8 partier. Ett anmärkningsvärt bra resultat gjorde de båda holländarna Langeweg och Ree, vilka placerade sig i gruppen närmast efter Kavalek och Bronstein.

Slutställning: Kavalek $10\frac{1}{2}$, Bronstein 10, Ciric, Langeweg, Lengyel, Ree och Schamkovitsch $8\frac{1}{2}$, Donner och Ivkov 8, Marovic och Kotov $7\frac{1}{2}$, Bilek 7, Bouwmeester 6, Jongma 5, Kuijpers $4\frac{1}{2}$, Zuidema $3\frac{1}{2}$.

Mästargruppen: Tatai (Italien) 9, Hartoch (Holland) och Lutikov (Sovjet) 8, Smederevac (Jugosl.) $7\frac{1}{2}$, Greben (Schweiz) och Medina (Spanien) 6, v. Scheltinga (Holland) 5, Czerniak (Israel) 4, van Geet, van Oosterom och Scholl (samtliga Holland) $3\frac{1}{2}$, Bakker (Holland) 2.

STUDENT-VM 1968

Årets student-VM, det femtonde i ordningen, hade förlagts till österrikiska Ybbs. Det visade sig vara en liten stad med medeltida anor belägen vid Donaustranden ett tiotal mil uppströms från Wien. En dag före start anlände till krigsskådeplatsen det svenska laget bestående av K.-G. Dahl, L. Holmstrand, S.-G. Malmgren, G. Johansson, R. Lekander och K. Andersson. Vi lotades in i samma förgrupp som England, Danmark, Island och Irland. Det är redan nu på sin plats att nämna, att det rekordhöga deltagarantalet (25) framtvingat en C-final för resp. gruppjumbo. Detta avskräckte dock inte de svenske att efter 2—2 mot "lätta" Irland spela alltför optimistiskt (och otaktiskt) och smått drömmande om A-final mot Danmark och Island. Resultatet 2½—3½. Starka svarta remier klarades dock av K.-G. mot Brinck—Clausen och av Lasse mot Kristjansson. Inför slutronden låg vi nu en halva efter Irland, som hade Danmark på sin lott. Dessa behövde bara 2½ p. för att gå till A och så skedde också. Vi var nu tvingade att spela oavgjort mot England, vilket misslyckades skändligen: 0—4. Två remier fanns, men de hade båt föga. Gruppen vanns av starka Island, som därmed förvisade engelsmännen till B-finalen.

Annat notabelt ur förgrupperna: Både Sovjet och USA såg ett tag ut att gå mot B-finalen, men de förra lyckades vända ett till synes bergsäkert 1—3 mot Israel till 2½—1½ och de senare överraskade genom att utklassa ett Norge som nästan var identiskt med det lag som i Havana slagit Fischer & Co med 3—1!

I A-finalen fälldes sedan de träningsoverallskrudade och av duon Boleslavskij—Bychovskij sekunderade sovjetrepresentanternas större hårdhet utslaget. De skuggades och upphanns i sista ronden av de i detta sammanhang debuterande västtyskarna (Pfleger, Hübner osv.), men de förras bättre matchpoäng gav dem VM. I övrigt noterar man Islands sjundeplats, som kunde ha blivit bättre om man inte klappat igenom mot tjeckerna. I B-finalen var Israel totalt överlägset trots så starka konkurrenter som England och Norge. Dessa hotades ett tag av Finland, men sedan Westerinen efter imponerande fem raka åkte till turneringen i Nädendal, föll man tillbaka något.

C-finalen då? Jo, här fortsatte de svenska motgångarna med knappa nederlag i

första omgången. I den andra tog vi oss samman och noterade 4—0 mot alls inte ofarliga Belgien. Av helt outhärlig anledning åkte sedan två av belgarna hem och skänktes därmed våra konkurrenter bekväma gratispoäng och katastrofen blev så småningom ett faktum.

Hur skall man nu förklara en sådan blygsam placering som nästjumbos? I "efteranalysen" kom vi till den slutsatsen, att komma till en så hård och förpliktiggande tävling som Student-VM utan egentliga förberedelser såsom praktiskt spel, teori osv. inte håller. Någon form av träningsläger skulle vara på sin plats. Varför inte sätta i gång redan i höst för vårt Luganolag? Detta sista sagt för att i någon mån möta ev. tal om denna senaste mötning för svenskt schack under ett år som ju hittills även inneburit vissa i utlandet ernådda framgångar för detsamma.

Ind. resultat: K.-G. Dahl: 4 av 9, L. Holmstrand: 1 av 7, S.-G. Malmgren: 4 av 8, G. Johansson: 3 av 8, R. Lekander: 3 av 8 och K. Andersson 2½ av 8. A-finalen: 1) Sovjet 24½, 2) Västtyskland 24½, 3) Tjeckoslovakien 20½, 4) Bulgarien 18, 5) USA 16, 6) Danmark 15½, 7) Island 15½, 8) Jugoslavien 15½, 9) Rumänien 15, 10) Östtyskland 15.

B-finalen: 1) Israel 27½, 2) England 22½, 3) Norge 22½, 4) Österrike 21, 5) Finland 19, 6) Schweiz 18½, 7) Skottland 15½, 8) Irland 14, 9) Brasilien 12, 10) Grekland 7½.

C-finalen: 1) Holland 23, 2) Italien 19, 3) Frankrike 17½, 4) SVERIGE 14½, 5) Belgien 6.

Gunnar Johansson

Kristallen matchade Leningrad

Efter närmare tre års arbete kunde Kristallens schackklubbs ungdomsavdelning den 12—19 augusti genomföra en "turné" till Leningrad, infartshamnen till det gyllene schacklandet. Kapitalet, som täckte kostnaderna för resa, mat och logi, hade vi femton resedeltagare genom idogt, gemensamt arbete samlat ihop på två och ett halvt år.

Truppen bestod av Robert Danielsson, Kenneth Berglén-Jessen, Tommy Liljeros, Peter Karlsson, Tommy André, Åke Lundequist, Peter Kolbert, Lennart Johanson, Lennart Jonsson, Kjell Haglund, Björn Löwgren, Tord Wallström, Christer Svedberg, Rickard Appelbom och Malcolm Rosén. Saknades gjorde Göran Ståhl, Staffan Milles och Hans Rosendahl.

På grund av fel och missförstånd i förhandlingarna fick vi inte spela tre matcher mot jämnåriga (14—18 år), utan två matcher mot 20—25-åringar, toppade av bl.a. Sosenko, tränare åt Tal inför matchen mot

Kortjnoj. Det mest överraskande var att vi höll lika spel långt in i mittspelet, varefter deras överlägsna matchrutin och mer avancerade schackskola dock otvivelaktigt gjorde sig gällande.

I den första matchen vann Leningrad med 13—2. Resultat vid de främsta borden: Danielsson—Ivanov ½—½, Liljeros—Sosenko 0—1, Jessen—Blechoin 0—1, Karlsson—Petrosian 0—1. Vid det tionde bordet remiserade Haglund med Grinpress, och vid det elfte vann Löwgren mot Joach. Vid bord 8 spelade Lennart Johanson (14 år) bort en vackert uppspelad vinstställning.

I den andra matchen ökade Leningrad på med 14—1. Resultat vid de främsta borden: Ivanov—Berglén-Jessen ½—½, Geller—Liljeros 1—0, Kolega—Danielsson 1—0, Ieinov—Karlsson 1—0. Vid det elfte bordet nådde Haglund remi mot Rosenbloi.

De som klarade sig bäst var alltså Haglund och Löwgren med 1 poäng vardera, och de fick dela det utfästa priset på 60 kr. Jessen och Danielsson räddade en halvpoäng var.

Robert Danielsson

Svensk hemmaoro stoppade schack i Cesky Brod

Den internationella juniorturneringen i Cesky Brod 3 mil öster om Prag var avsedd att pågå mellan den 20 och 28 augusti. Tjugofyra spelare deltog. Från Sverige kom Anders Wirgren och Mats Hylén och från Ungern, Danmark och Jugoslavien likaså två deltagare. Östtyskland skickade fem man, dock ingen av de bästa. De övriga elva var tjeckoslovaker. Bland dem märktes juniormästaren Neckar (Cesky Brod), tvåan Achimsky och ytterligare ett par spelare av tjeckisk elitklass. Vidare deltog två av världens bästa kvinnliga juniorer. De verkade både rutinerade och begåvade och vann flera partier. Fenomenal blick för spelet hade en mentalt efterbliven tjeckisk pojke, som besvarade alla drag praktiskt taget blixtnabbt även i de mest komplicerade ställningar! En av jugoslaverna var en femtonårig pionjär, som fått resan som belöning för gott uppförande. Fältet fylldes ut av lovande förmågor från arrangörsklubben. Inbjuden från varje nation var också en ledare, och svensk sådan var Jan Frise.

Från de fyra kvalgrupperna gick ettorna och tvåorna till den s.k. A-finalen. Det blev de fyra bästa tjeckoslovakerna samt ungrare och svenskar, som kvalificerade sig dit. Wirgren hann där notera tre remier, Hylén två remier och en förlust, innan turneringen bröts. Fyra ronder återstod då. Svenskarna spelade bra men hade nog inte kunnat vinna, även om skillnaden i spelstyrka mellan finalisterna inte var så stor.

På morgonen före den andra ronden kom ockupationen. Därmed försvann givetvis mycket av koncentration och spelglädje. I varje fall den första dagen ägnade sig de tjeckiska spelarna mest åt att lyssna på radio. Spelet fortsatte dock programenligt, och det politiska läget vållade inga friktioner mellan deltagarna. Förtjänsten för den lugna atmosfären bars till stor del av organisatören, den otroligt entusiastiske och energiske herr Jaroslav Pelikan, språklärare i Cesky Brod. Han tänkte på allt och ordnade allt, var i farten från morgon till kväll men verkade aldrig ansträngd eller jäktad. Det var åratals förberedelser han och hans gode vän herr Zajicek lagt ned på detta arrangemang, och de gjorde allt för att föra det i hamn.

På lördagseftermiddagen den 24:e kom en bil från svenska ambassaden i Prag ut till Cesky Brod. Oroliga svenska anhöriga hade larmat per telex, och det telegramturneringsledningen skickat till ambassaden hade inte kommit fram. Svenskar och danskar rekommenderades att ta en buss till Wien. Den skulle gå från ambassaden på söndagen. Svenskarna tyckte det var onödigt att åka, men den danske ledaren nappade på erbjudandet, och hela turneringen stoppades. Det var nämligen överenskommet, att om en nation bröt, skulle alla bryta. På söndagen for skandinaverna in till Prag och tog tåget hem, en resmöjlighet som ambassaden inte kände till. Wien ligger dessutom 25 mil åt fel håll.

Vissa intermezzon inträffade under turneringens senare del och skvallrade om att lugnet måhända var ett bedrägligt sådant. Ungrarna vägrades en gång mat på en restaurang, och de östtyska bordsflaggorna försvann på okänt sätt från spellokalen. Arrangörerna tog då bort alla flaggor och namnskyltar. Det fanns också folk i sportklubbens ledning, som önskade att schacksektionen skulle avlysa turneringen. Ute i staden märktes en viss oro, men några andra ockupanter än de som i militärkolonner kom genom Cesky Brod syntes inte till.

Före hemresan på söndagen erhöll deltagare och ledare priser och minnesgåvor. Storartad gästfrihet visades hela tiden, och svenskarna kommer alltid att i minnet bevara denna turnering, förverkligandet av Jaroslav Pelikans och Jarda Zajiceks storslagna idé att till sin lilla stad samla unga schackspelare från Europas länder.

Jan Frise

Prenumerera på TfS

Fall framåt för Norden mot Sovjet

När nordiska juniorer — även om det är ett urval av de allra bästa — far till Sovjet för landskamp, är det naturligtvis inte precis med segervittring i näsborrarna. Respekten är rätt stor, särskilt efter sista mötet i Stockholm 1966 som slutade 23—7 baklänges. Det måste väl därför ändå betecknas som ett fall framåt att de nordiska färgerna gjorde 20½—9½ i returen i Tallinn den 17—19 augusti.

Resultatet innebar att man fick nästan en tredjedel av de poäng som fanns att hämta, med sig hem i kassen. Stort mer är nog svårt att få så länge Sovjet ställer bästa lag på benen. Optimist på Nordens vägnar var i alla fall Paul Keres — populär överdomare i tävlingen — när han i avslutningstalet skämtsamt adderade 2½ poäng för Norden i varje kommande möte. 1974 borde segern vara vår...

Landskampens hjältar ur nordisk synvinkel blev Bo Jacobsen, Danmark, med 1½ poäng vid andra bordet och Arne Schjønby, Norge, med två vid bord 13. Den senare är en prydlig yngling från Östra Toten — norsk bondbygd enligt vad han själv sa — som i sista stund gjorde inhopps för Dag Svedenborg som fått förhinder. Schjønby saknar i stort sett träningsmöjligheter och har tidigare inte varit i ramp-ljuset. Dubbelsegern var en stark sak!

Jacobsen är desto mera känd. Dansk juniormästare 1967, förstabordsspelare i landslaget och trea i juniorturneringen i Basel i våras. Hans långa lockiga hår och okonventionellt kulörta kläder väckte enorm uppmärksamhet i Tallinn där vid helt oförberedda gatuvimmel. Det gjorde också hans spel mot den fruktade Anatol Karpov. Så här såg det ut när Jacobsen (svart) offerade i första rondan:

Jacobsen



Karpov

21. — L×g4! 22. h×g4 S×g4 23. Th1 T×h1 24. D×e3 S×e3† 25. K×h1 g4! 26. Le2 f3

Inför de framfusiga bönderna kände sig Karpov manad ge tillbaka pjäsen och därpå kvalitet för att söka motspel på damflygeln. Det lyckades nu inte och han gav upp utan fortsatt spel efter avbrottet.

Bortsett från Asplund gick det hyfsat för de svenska juniorerna i laget. Ulf Andersson hade en kinkig uppgift vid första bordet men lyckades i alla fall "rädda" en halvpoäng — med mersmak! — i första rondan. I den andra kämpade Gert Svensson väldeliga i ett svårt försvar till dess han kom loss och kunde avsluta elegant. Axel Ornstein bemödade sig också allvarligt och kunde hålla jämnt spel i båda partierna mot sin estnische motståndare.

Islänningen Angantytsson kom direkt från sin seger i det öppna danska juniormästerskapet. I första rondan fick han tre bönder för pjäs i slutspelet. Det verkade lovande men ryssen offerade pjäsen och remiserade med olivfärgare löpare. Av övriga nordiska prestationer måste man framhålla norrmannen Sverre Heims fina arbetsseger i rond 1 vid bord 5 och dansken Niels Billes båda remier mot en svårflirtad moskva-junior vid bord 7.

I sovjetlaget saknades av kända juniorer egentligen bara Steinberg, som var upptagen på annat håll. Lagdeltagarna kom från alla delar av det väldiga landet inklusive Sibirien, de tre främsta var mästare, övriga mästarkandidater. Uppfinningsförmågan, rutinen, självbehärskningen var förkrossande, särskilt påfallande förstas hos de fem som vann i båda ronderna, t.ex. Petrosjan — nej, inte son till Tigran! Men från Armenien liksom världsmästaren.

	rond 1	rond 2
Mikljajev—Andersson (S)	remi	1—0
Karpov—Jacobsen (D)	0—1	remi
Sveschnikov—Angantytsson (I)	remi	1—0
Umanski—Turunen (F)	1—0	1—0
Tchetcheljan—Heim (N)	0—1	1—0
Lebovitich—Asplund (S)	1—0	1—0
Makarotsev—Bille (D)	remi	remi
Beljavski—Ristoja (F)	1—0	1—0
Metchitov—Harestad (N)	1—0	1—0
Berkovitch—Svensson (S)	1—0	0—1
Petrosjan—Quist (D)	1—0	1—0
Pukschanski—Boström (F)	1—0	remi

Meerans—Schjønby (N)	0—1	0—1
Veingold—Ornstein (S)	remi	remi
Peschina—Pedersen (D)	remi	1—0
	9½—5½	11—4

På det hjärtliga mottagandet behövde man aldrig ta miste, och värdfolket från Sovjetfederationen, liksom de lokala estniska arrangörerna, såg till att tävlingen flöt perfekt. Båtförbindelserna gjorde, att uppehållet blev ganska långt, och de nordiska gästerna fick gott om tid att studera den urgamla staden Tallinn och lära känna representanter för dess vänliga befolkning. Vid varje förflyttning stod bussen redo, hotell Tallinn var komfortabelt och förplagnaden — ja, det är ju inte var dag man får tillfälle äta laxrom från Stilla Havet.

En blyxtturnering vanns överlägset av Karpov. Angantytsson blev fyra och Heim sjua. Under tiden för landskampen pågick i samma lokal en semifinal i sovjetmästerskapet med kända deltagare. Gurgenis ledde, men där fanns också Mikenas och Borisenko att beskåda i full aktion.

Sovjet är mycket intresserat av en fortsättning på utbytet — till den saken får nordiska kongressen ta ställning; kanske blir det i så fall med färre deltagare. Att samtliga nordiska länder nu ställde upp — även Danmark den här gången! — var notabelt och bidrar till att man sent kommer att glömma juniorernas möte i Tallinn.

Lars Bäckström

OPPSAL SKOLE VANN NORDISKT MÄSTERSKAP

Forshaga köping i hjärtat av det augustisoliga Värmland utgjorde valplats för årets Nordiska lagmästerskap i skolschack. Segrande lag från de nationella skolturneringarna i Danmark, Norge och Sverige gjorde upp om den åtrådda mästartiteln, sekunderade av ett starkt reservlag från Forshaga. Oppsal skole, Oslo, visade sig ha det bästa och jämnaste laget och vann tävlingen före Österängsskolan, Östersund och Spangsbjergskolen, Esbjerg. Reservlaget Forshaga centralskola överraskade genom att utom tävlan ta hem nästan lika många poäng som segrarlaget.

Första rondan blev på sätt och vis avgörande för hela tävlingen. De norska pojkarna vann en storseger över de danska med 5—1, sedan bl.a. Övind Braaten vid bord 1 överlistat Peter F. Nielsen i spelöppningen på följande sätt: 1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lc4 Lc5 4. 0—0 Sf6 5. d4 S×d4 6. S×e5 0—0 7. Le3 Se6 8. L×e6 L×e3 9. L×f7† och svart kan inte undgå materiell förlust. Övriga resultat Norge—Dan-

mark: Vaagan—Poul F. Nielsen (bror till Peter vid bord 1) remi, Danielsen—Kjeldsen 1—0, Tauler—Ring 1—0, Pedersen—Rewitz remi, Tjöstolfsen—Jørgensen 1—0.

Samtidigt visade Forshagas hemmalag att man inte ville vara sämre än "allsvenskarerna" från Östersund, som fick nöja sig med 3—3 mot reservlaget, vars Thommy Björkman t.ex. slog Ulf Persson vid första bordet.

I andra rondan skärpte sig det danska laget mot det svenska, som fick dela med sig ännu en halv matchpoäng: Peter Nielsen—Persson 0—1, Poul Nielsen—Larsson 0—1, Kjeldsen—Nyman 0—1, Ring—Johnsson 1—0, Rewitz—Lindgren 1—0, Jørgensen—Magnusson 1—0. Norrmännen lyckades inte heller få mer än oavgjort mot Forshaga centralskola.

Spänningen var stor då Sverige mötte Norge i sista rondan. Eftersom matchpoäng räknades i första hand, måste Östersunds pojkarna vinna, medan det räckte med oavgjort för Oppsal. Och oavgjort blev det! Liksom i matchen mot Danmark vann svenskarna vid de tre första borden men förlorade vid de tre sista. Ulf Persson fick övertaget över Braaten med två pjäser för torn, och P. O. Larssons motståndare Vaagan var ännu givmildare — han satte bort tornet i uppenbar schackblindhet.

Danielsen



Nyman

Ett originellt slut fick partiet Nyman—Danielsen. Svart har tre merbönder men en ömtålig ställning — om damen går till b7 eller slår på a3, följer t.ex. dubbelt tornoffer på d7. Svart spelade Kc8?? och blev matt omgående...

Slutställning: Oppsal skole 2 mp, 11 ind.p., Österängsskolan 1½—9, Spangsbjergskolen ½—6. Forshaga centralskola gjorde utom tävlan 2—10. Bästa poängplockare, bord 1: Braaten, Persson, Björkman 2 p., bord 2: Larsson 3, bord 3: Nyman 3, bord 4: Tauler och G. Svensson

(forts. på sid. 202)

Klassiska turneringar

BERLIN 1881

När tyska schackförbundet bildades den 18 juli 1877 hade det tyska schacket hamnat i en återvändsgränd. Anderssens regress var ett faktum och sedan Neumann dragit sig tillbaka verkade det inte att finnas någon som kunde ta upp kampen med den yppersta eliten. Förbundets första kongress spelades i Leipzig 1879, deltagarna var begränsade till enbart tyskar och den har gått ganska oförmärkt förbi. De riktigt stora kanonerna fanns utanför Tysklands gränser.

Men redan två år senare inleddes den långa rad internationella turneringar som arrangerades av det tyska förbundet.

Den 28 augusti 1881 öppnade kanslirådet Emil Schallop den andra tyska kongress-turneringen på restaurang Germania i Berlin. Två av de förhandsanmälda, Skottländer och Dr. Schwede, kom inte till start och Pitschel spelade endast fyra partier innan han insjuknade och bröt. Därmed var deltagarantalet nere i 17.

För tyskarna blev turneringen en besvikelser, alla utlänningar placerade sig före de tyska deltagarna. Visserligen kom anderssenlärjungen Zukertort tvåa, men han bodde sedan en tid i London. Simon Winawer som delade 3—4:e pris bodde i Berlin, men han var polack i försörjningen. Vårst var dock att Louis Paulsen visade att misslyckandet i Wiesbaden året innan inte var en tillfällighet, det var med möda han höll undan för sin mindre berömda broder Wilfried.

När turneringen avslutades den 17 september stod engelsmannen J. H. Blackburne som överlägsen segrare med 14 poäng före Zukertort 11 p., 3—4. Tjigorin och Winawer 10½, 5—6. J. Mason och Wittek 9½, 7—8. Minckwitz och Schwarz 8½, 9—10. Berger och Louis Paulsen 8, 11. Wilfried Paulsen 7½, 12. Schallop 7, 13—14. Riemann och Wemmers 6½, på tampen kom Noa 5½, Schmid 3½ och Schütz 1½ poäng.

Blackburne var en romantisk spelartyp, som Enevoldsen säger "... den kalla verkligheten gick aldrig riktigt upp för honom". Men han var en farlig motståndare för vem det vara månne.

Blackburne—Schwarz, Franskt: 1. e4 e6 2. d4 d5 3. Sc3 Sf6 4. e×d5 e×d5 5. Sf3 Ld6 6. Ld3 c6 7. 0—0 0—0 8. Se2 Lg4 9. Sg3 Dc7 10. Le3 Sbd7 11. Dd2 Tfe8 12. Tae1 Se4 13. Dc1 L×f3 14. g×f3 S×g3 15. h×g3 L×g3 16. Kg2 Ld6 17. Th1 Sf8 18. Th3 g6 19. Teh1 Tad8? 20. Lg5 Td7 21. c4! d×c4 22. L×c4 h5 23. Th4 b5 24. Lb3 Se6? 25. Lf6 Sf4† 26. D×f4 L×f4 27. T×h5 uppgivet.

Tjigorin uppenbarade sig för första gången på den internationella arenan med överväldigande framgång för den 31-årige rysken. Mot Louis Paulsen fick han tillfälle att briljera.

Tjigorin—L. Paulsen, Sicilianskt: 1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 c×d4 4. S×d4 Db6 5. Sb3 Sf6 6. Sc3 e6 7. a3 Le7 8. Le2 0—0 9. 0—0 a6 10. Dd3 Dc7 11. f4 d6 12. Dg3 Ld7 13. Le3 Tad8 14. Sd2 d5 15. e5 Se8 16. Sf3 f5 17. Df2 Db8 18. Lb6 Tc8 19. Ld3 Sc7 20. Se2 Sa8 21. Le3 Sa5 22. b3 b5 23. h4 Sb7 24. b4 Dc7 25. Sed4 Sd8 26. g4! f×g4 27. Sg5 L×g5 28. h×g5 g6 29. Kg2 Tb8 30. Th1 Tf7 31. Th6 Tg7 32. Tah1 Sf7 33. T6h4 Tf8 34. Dg3 Sd8 35. D×g4 Sb6? 36. T×h7! (Krossar allt motstånd.) 36. —, T×h7 37. T×h7 Tf7 38. Th6 Sc4 39. T×g6† Kf8 40. Lf2 Lc8 41. Dh4 Ke7 42. Tg8 Kd7 43. g6 Te7 44. D×e7† uppgivet.

Sista kongressdagen spelades en snabbturnering där segern delades mellan två som kom att dominera schackvärlden många år senare — Tarrasch och Lasker.

Sthig Jonasson

(forts. från sid. 201)

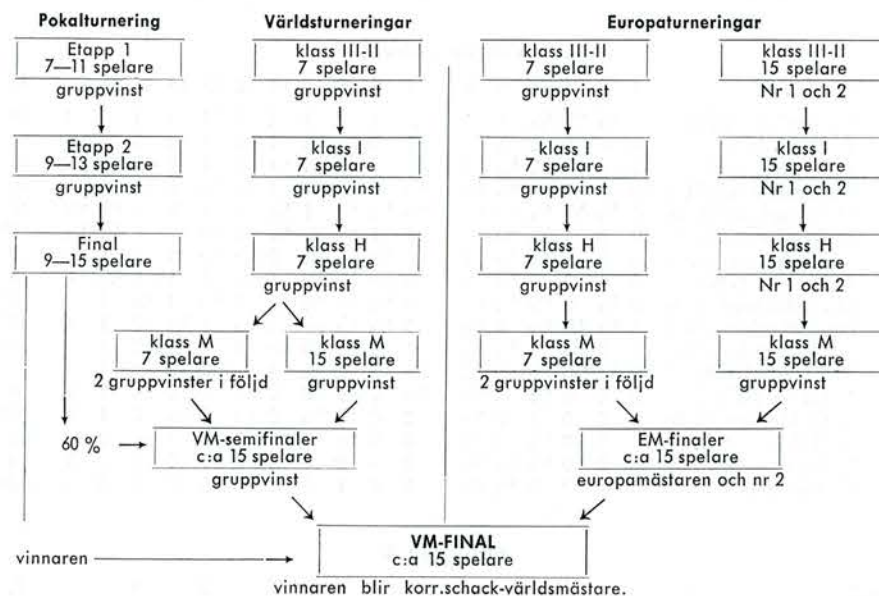
2½, bord 5: Pedersen 2, bord 6: Tjöstolfsen 2½.

En blixturnering gav följande resultat i finalen: Vaagan 3, Nyman 2½, Tauler 2, Braaten 1½, Larsson 1.

Lars Bäckström

Hur man blir världsmästare i korrespondenschack!

Den, som börjar spela korrespondenschack internationellt, har rätt att själv välja, om han vill starta i klass III, II, I eller pokalturnering (fr o m 1/1 1968), med priser. Han befinner sig då omedelbart i ett uppflyttningsystem, som leder ända fram till VM-final. Skulle 2 spelare ha samma poäng och denna utgör minst 4/5:delar av möjliga, flytas båda upp. Med "i följd" menas, att det ej får ligga alltför lång tid mellan första och andra gruppinsten.



Världsmästare i korrespondenschack:

1953—1958 C. J. S. Purdy (Sydney)
1959—1961 V. V. Ragozin + (Moskva)
1962—1964 A. O'Kelly (Bruxelles)
1965—1967 V. V. Sagorovsky (Voronesh)
1968— H. Berliner (Washington)

Stormästare i korrespondenschack: nr 1, nr 2

och nr 3 i VM-finalerna och de som eventuellt har lika poäng med nr 3 (t.o.m. plats 5 i prislistan): Purdy, Malmgren +, Napolitano, B a r d a, Ragozin +, Endzelins, Schmid, Rittner, Bondarevsky, O'Kelly, Dubinin, Lundquist, Sagorovsky, Borisenko, Arlauskas, Estrin, Arnlin, Husák, Hybl.

Internationella mästare i korrespondenschack:

1/3:del av möjliga poäng i VM-final eller minst 3/4:delar i två VM-semifinaler: Mitchell, Watzl, Balogh, Kjellander, Koch, Jezek, Batik, Bergerer, Borsony, Isakson, Nilsson, Secchi, Haag, Salm, Vesovic, Judovitch, Letic, Ericson, Fazekas, Jovic, Massejev, Svensson, Dünhaupt, Christensen, Nyman, Coolen, Tolush, Iqbal, Dalko, Lim Hong Gie, de Carbonnel, Simagin, Barcza, Engel, Konstantinopolsky, Abramson, Altschuler, Barts, Beumbach, Bohatirchuk, Bottlik, Böttger, Brilla-Banfalvi, Heilemann, Hunter, J. Nielsen, Pree, Prüss, Richter, Rochlin, Steiner, W. Stern, Tiemann, Trejkovic, Weiner, Atabek, Kellner, Mädlar, Messere, Mulder, Richardson, Siklos, Smrcka, Snajdr.

Erik Larsson

Spela schack internationellt per korrespondens:

Fernschach 1/1-år medl.avg.	S. kr. 20:—
" 1/2-år "	" 11:—
" 1/4-år "	" 6:—
Världsgupp, 7 spelare	" 10:—
" 15 (enb. M.-kl.)	" 15:—
Europagrupp, 7 spelare	" 11:—
" 15 (alla kl.)	" 13:—

Avgifterna insätts på Internationellt korrschack, c/o S. Jansson, Barytongatan 9, V:a FRÖLUNDA. Skriv tydligt och ange önskad spelklass på talongen.

Upplysningar från: ERIK LARSSON, Nykvarn, Sverige.

SÅ SÄGER LÄSEKRETSEN

I julinumret använder Torbjörn Lindelöf bortåt fyra spalter för att söka övertyga först sig själv och sedan läsekreten om fördelen av att som svart göra en rad tempoförluster i den i sig själv tvivelaktiga varianten 5. — e×f6 i Caro-Kann. Han talar mycket ordrikt om "bibeålln dynamik", "tempoförlorande utvecklingsdrag", "strategisk fälla" och många andra märkliga ting för att till sist undra "vad läsekreten säger". Nedan ett par varianter — det enda som håller i schack! Efter 18 drag:

Lindelöf



Junge

19. Lb4 T×d4 20. L×f8† T×f8 21. L×e6 f×e6 22. T×e6. Remi — och turneringsvinst!

Och nu efter 36 drag:



Visst har vit alltjämt remi! Läsekreten tror t.o.m. att vit helt enkelt kan spela:

37. b4 f5† 38. Kd4 b×c4? 39. K×c4 Kd6 40. f3 h5 41. h3 g4 42. h4

Alltså bättre: 38. — Kd6 39. c5† Ke6 40. f3 h5 41. h3 g4 42. h4 Kf6 43. b3 Ke6 44. Kc3 Ke5 45. Kd3.

Svart kan ej vinna trots merbonden — dom nog redan över 5. — e×f6 (?).

Sixten Simonson

ÅKE OLSSON TREA

i öppna finska mästerskapet som spelades i Nådendal 27/7—4/8. Sextiosex spelare från fem länder deltog och nio ronder spelades. Överlägsn segrare blev Iivo Nei, Estland, på 8½ poäng. Den förlorade halvpoängen var mot H. Westerinen, Finland, som blev tvåa på sju poäng. 3) Åke Olsson, Sverige 6½ (5 v, 3 r, 1 f, Nei). På elfte plats kom en annan svensk, K. E. Gannholm, Gotland på 5½ poäng. Han hade dock snudd på bättre placering då han i sista ronden hade finske mästaren Atos Fred på fall men efter sju timmars spel blev det remi.

Ett specialpris fick K. G. Persson, Sverige, som bäste andreklassare (8 andraklassare deltog). Han kom på 41 plats — före bl.a. en svensk och en dansk mästerklassare.

Nyhet i Max Lange

I sin bok "Modern spelöppningsteori i Schack", angav Gideon Ståhlberg följande huvudvariant i det s.k. Max Lange-angreppet: 1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lc4 Lc5 4. 0—0 Sf6 5. d4 e×d4 6. e5 d5 7. e×f6 d×c4 8. Te1† Le6 9. Sg5 Dd5! 10. Sc3 Df5 11. Sce4 0—0—0! 12. S×e6 f×e6 13. g4 De5.

Här fortsatte Ståhlberg med 14. f×g7 Tg8 15. Lh6 d3 16. c3 d2! 17. Te2 Td3! Och enligt en analys av Seibold kommer svart i fördel efter 18. Df1 Lb6! 19. Td1 Sd8 20. g5 Sf7 21. Sg3 Dd5 22. Dh3 Se5 och även efter 18. S×c5 D×c5 19. T×d2 Se5 20. T×d3 c×d3 21. Da4 Dd5 22. Df4 Sf3† 23. Kf1 Td8 eller 21. Kg2 Dd5† 22. Kg3 Sf7 står svart bättre.

Men varför ska vit spela det tama 14. f×g7 när han i stället har dräpslaget 14. Lg5!! att utdela! Några varianter: 14. — h6 15. f×g7 h×g5 16. g×h8 T×h8 17. Sg3 Dd6 18. De2 och 14. — g×f6 leder till kvalitets och förlust av bonden på e6 efter 15. L×f6 Dd5 16. L×h8 T×h8 17. S×c5 D×c5 18. T×e6 och 14. — Lb4 leder till kvalitetsvinst efter 15. f×g7.

Även om svart försöker spela 14. — h5 följer 15. f×g7 h×g4 16. g×h8D T×h8 17. S×c5! och vit vinner. (På 17. — D×h2 följer Kf1 varpå svarts angrepp är tillbakalaget.)

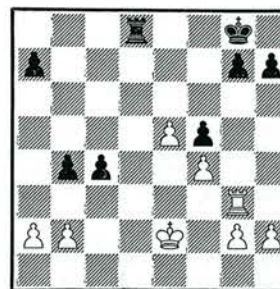
Det bästa för svart verkar dock vara 14. — Td7 varpå kan följa: 15. f×g7 Tg8 16. Lf6 Dd5 17. S×c5 D×c5 18. T×e6 med ett gott spel för vit.

Med vänlig schackhälsning

Jan Lindström

TIPS OM SLUTSPEL

I en av mästarklassgrupperna uppkom vid årets SM i Norrköping följande ställning.



Svart behärskar för tillfället den enda öppna tornlinjen och har också i övrigt mer terräng. Men vits starka fribonde gör att tornbyte inte får tillåtas. Svart är därför nödsakad att till varje pris hålla fast initiativet medan kungen föres i spel. Det följde närmast:

32. — Td4 33. Tf3 Kf7 34. g3 Ke6 35. Te3 a5 36. a3 Td7 37. a×b4?

Vit vill i sitt trängda läge reducera materialet för att senare kunna lägga beslag på antingen d- eller a-linjen. Men öppnandet av a-linjen ger svart ytterligare en anfallsväg samtidigt som vits försvarsgagemang omöjliggör ockupation av någon tornlinje.

37. — a×b4 38. Ke1 h6 39. Ke2 g5

Kombinationen av tryck mot f4, bonde-majoritet på damflygeln och möjlighet till linjeval gör svarts vinstchanser stora.

40. Ke1 Ta7! 41. Te2

På 41. Kd2 vinner 41. — Ta2 42. Kc1 Ta1† 43. Kc2 b3† 44. Kc3 (44. Kd2 g×f4 45. g×f4 Tf1) Tc1† 45. Kb4 Tc2 46. h3 g×f4 47. g×f4 T×b2 48. K×c4 Tf2 49. K×b3 T×f4 50. Kc3 Te4.

41. — Ta1† 42. Kf2

Eller 42. Kd2 g×f4 43. g×f4 Tf1

42. — Td1!

Förseglingsdraget och enda vinstdraget. På 42. — Tc1 eller 42. — Tb1 spelar vit 43. Td2.

43. Ke3

Eller 43. Te1 Td2† 44. Te2 Td4 45. Kf3 b3 och nu kan svart när som helst byta torn och vinna med c4—c3. En lustig till-

fällighet i ställningen kommer fram i fortsättningen 43. Tc2 Td4 44. Ke3 Te4† 45. Kf3 Kd5 46. Td2† Kc5 47. Td8 Kb5 48. Ta8 c3 49. b×c3 b×c3 50. Tc8 Kb4 51. Tb1† Kc4 52. Tc8† Kb3 53. Tb8† Tb4 54. T×b4† K×b4 55. e6 c2 56. e7 c1D 57. e8D Df1† 58. Ke3 De1†.

43. — Td3† 44. Kf2 Td4 45. Ke3 Td3† 46. Kf2 b3!

Dragtvång! Vits torn kan inte lämna andra raden för Td2†. Det desperata 47. g4 förlorar efter 47. — f×g4 48. f5 K×f5 49. e6 Td8 50. e7 Te8 jämte Kf6.

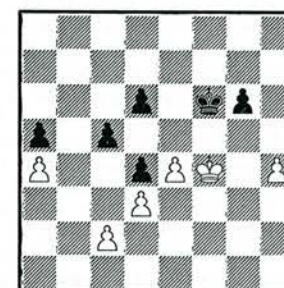
47. Ke1 g×f4 48. g×f4 Tf3 49. Kd2 h5!

Nytt dragtvång! Svart gav upp.

Ernst Åhman

När jag något sent kom som åskådare till Neis simultanuppvisning å Helsingfors Schackklubb, hade en av de äldre medlemmarna, direktör Gunnar Lindström som svart följande ställning:

Lindström



Nei

Den visar ett typiskt oppositionsslutspel och jag uppskattade det som vunnet för vit. Men det fanns mera spelare av annan mening, ty det är redan klart att svart slutligen kommer med kungen över c5 och b4 till närheten av vits a-bonde, som inte kan räddas. Alltså får också svart sin fribonde och de flesta tippade remi. Fortsättningen blev: 1. — Ke6 2. Kg5 Kf7 3. h5 g×h5 4. K×h5 Kf6. Svart kan lika väl tillåta vits kungen att vandra till f5 med åtföljande bondeframstöt e5. Det uppkommer samma slutvändningar ändå. 5. Kh6 Ke5 6. Kg5 d5. En långsammare variant är 6. — Ke6 7. Kg6 Ke5 8. Kf7! d5 9. e×d5 K×d5 10. Ke7! Ke5 11. Kd7 Kd5 12. Kc7 c4 13. Kb6 c3 14. Kb5! (bättre än 14. K×a5, vilket även vinner) och svart förlorar d- och c-bönderna. 7. e×d5 K×d5 8. Kf5 c4. Eller 8. — Kd6 9. Kf6 Kd5

10. Ke7! och vi har den "långsamma" varianten. 9. Kf4 Kc5 10. Ke5 c×d3 11. c×d3 Kb4 12. K×d4 K×a4 13. Kc4! Nu har vi en gammal känd ställning, där både vit och svart får sin dam, men svart med kungen tryckt mot brädrand är förlorad. Ka3 14. d4 Kb2 15. d5 a4 16. d6 a3 17. d7 a2 18. d8D a1D 19. Dd2† Kb1. Eller 19. Ka3 20. Db4† Ka2 21. Db3† matt. 20. Kb3 Uppgivet. Naturligtvis hade Nei så ungefär föreställt sig slutet, men utan att ha genomräknat varianterna. Idén upprepas igen och igen i läroböckerna och ändå förekommer den rätt så ofta i praktiskt spel.

Eero Böök

Distriktsnytt

Stockholm

Årets Stockholmsmästerskap vanns tämligen oväntat av debuterande Ralph Halleröd som efter tre särspelspartier slog klubbkamraten Bernt Söderborg. Visserligen var slutsegraren en vällkänd mästare men han har de senare åren tävlat sparsamt och det 40 man starka "fälter" räknade flera goda spelare som Åke Olsson, Leho Laurine, Allan Werle och Arne Burehäll. Den nye Stockholmsmästaren blev svensk juniormästare 1956, året därpå uppnådde han en hedrande 6:e placering vid junior-VM i Toronto, Kanada. Bland hans övriga meriter kan nämnas fjärdeplaceringar i mästartklassen i Örnsköldsvik 1962 och Göteborg 1964. Som ett kuriosum kan nämnas att både Halleröd och Söderborg blev distanserade av en andraklassspelare i Schack-27-Kamraternas eget klubbmästerskap. I samma klubb vann för övrigt en andraklassspelare 1957 KM före den blivande Sverige-mästaren Zandor Nilsson. Ingen tycks vara profet i sitt eget land.

Prisutdelning förrättades vid förbundets vårmöte som ägde rum 30 maj under Ladbergs ordförandeskap. Vid samma tillfälle erhöll Wasa uppdraget att representera Stockholm i allsvenska schackserien.

Paul Karlsson

Värmland

Ind. DM: 1) Lennart Asplund, Sunne 2½, 2) Helge Österberg, Slottsbron 2, 3) Arvid Åhrén, Forshaga 2, 4) Göte Nilsson, Karlstad 2, 5) Viktor Svensson, Säffle 1½. I klass I vann Ulf Svanqvist, Årjäng, som tog 6½ poäng av 7.

Övriga gruppsegrare:

Klass II, grupp 1: Patrik Sandin, Forshaga.

Klass II, grupp 2: Gunnar Andersson, Munkfors.
Oldboys: Karl Hellström, Karlstad.
Juniorer: Kjell Olof Johansson, Årjäng.
Yngre juniorer: Arne Meurman, Säffle.
I lag-DM vann Forshaga överlägset med samtliga matcher vunna.

Jämtland

Distriktsmästerskapet hemfördes av Lennart Burman, Frösö SK, med 4 poäng av 5. Närmast Mats Nordgren, SK Drott, 3 och Henry Blomkvist, Frösö SK, 3 poäng.

Klass 1 spelades i tre grupper i Östersund, Bispgården och Strömsund. I Östersund segrade Jan-Olov Nilsson, SK Drott, med 5 poäng. Per-Olov Larsson, SK Drott, hade samma partipoäng men något sämre SB. I Bispgården vann Anders Edström, SK Östjämten, med 3½ poäng av 4. Resultatet i Strömsund är ännu ej klart.

Junior-DM: 1) Leif Nyman, SK Drott, 6½, 2) Christer Nilsson, SK Drott 5, 3) Ulf Persson, SK Drott 5, 4) Per-Olov Larsson, SK Drott 5.

Blixt-DM: Lennart Burman, Frösö SK 40, Henry Blomkvist, Frösö SK 38, Ulf Persson, SK Drott 34, Per-Olov Larsson, SK Drott 32.

Blixt-DM för juniorer: Ulf Persson, SK Drott 8, Per-Olov Larsson, SK Drott 7½, Leif Nyman, SK Drott 7.

Lag-DM i blixt hemfördes av SK Drott, Östersund, som besegrade Frösö SK med 40—32. Även det ordinarie lagmästerskapet vanns av SK Drott, varför denna klubb troligen får representera Jämtland i den allsvenska serien i höst.

FRANS G. BENGTSSENS MINNESTURNERING

Söndagen den 18 augusti spelades Frans G. Bengtssons minnesturnering på Akademiska Föreningen, Lund, i regi av Lunds Studentkår och Lunds ASK. Inte mindre än 87 spelare ställde upp, med stora delar av svenska och danska eliten i spetsen.

Resultat: 1. Rolf Martens, Lunds ASK 11, 2. Magnus Wahlbom, Lunds ASK 10½, 3. Svend Hamann, Köpenhamn 9½, 4—5. Ole Jacobsen, Köpenhamn, Åke Olsson, Stockholm 9, 6—7. Sejr Holm Petersen, Köpenhamn, Finn Pedersen, Köpenhamn 8½, 8—10. P.-I. Helmerz, Malmö AS, Göran Broström, Umeå, Stig Olausson, Häl-singborg 7.

Bäste andraklassare var Uno Modéer, Vinslöv, på 15 plats.

Partier

Från kandidatmatcherna

Nr 79. SLAVISKT

Spassky Larsen

Första matchpartiet

1. d4 Sf6 2. Sf3 d5 3. e4 c6 4. c×d5 c×d5 5. Lf4 Sc6 6. Sc3 Lf5 7. e3 e6 8. Lb5 Sd7 9. 0—0 Le7 10. Tc1 0—0 11. h3 Tc8 12. Ld3 L×d3 13. D×d3 Sb6 14. De2 a6 15. Se1 Sc4 16. Sd3 Sb4 17. b3 S×d3 18. D×d3 Sb6 19. f3 Ld6?

Bättre 19. — La3.

20. Se2 De7 21. L×d6 D×d6 22. Dd2 Da3? 23. Sf4 T×c1 24. T×c1 Tc8 25. T×c8† S×c8 26. Dc2 Se7 27. Dc7 g6 28. Sd3 Sf5 29. g4! Sh6

På 29. — S×e3 följer 30. Db8† Df8 31. D×b7.

30. Se5 Db4 31. Sd7

Om den svarta damen nu lämnar diagonalen, finns mattförseringen Dd8† jämte Df8. Bent Larsen gör i alla fall ett försök att framtvinga remi genom evig schack.

31. — De1† 32. Kg2 De2† 33. Kg3 Sf5†

Otillräckligt är också 33. — De1† 34. Kf4 g5† 35. K×g5 D×e3† 36. Kh5.

34. g×f5 De1† 35. Kf4 Dh4† 36. Ke5 Dg3† 37. f4 D×e3† 38. Kf6 D×d4† 39. Se5 Uppg.

Nr 80. ENGELSKT

Larsen Spassky

Andra matchpartiet

1. c4 e5 2. g3 Sc6 3. Lg2 g6 4. Sc3 Lg7 5. e3 d6

Slutna varianten i Sicilianskt med omvända färger, vilket Spassky inte borde ha något emot. Trots det avviker han snart från det vanliga mönstret.

6. Sge2 h5?! 7. h4 Lg4 8. d3 Sf6 9. Sd5 S×d5 10. c×d5 Se7 11. Db3 Dc8 12. Sc3 0—0 13. Ld2 c5 14. d×c6 e.p. b×c6 15. Da3 Dd7 16. Se4 d5 17. Sc5 Dd6 18. Tc1 Tfb8 19. 0—0?

Nu får svart möjlighet att operera med

hot mot b2. Därför bör först spelas 19. Tc2 eller 19. e4.

19. — e4! 20. b4

Om vit läser ställningen med 20. d4, kan svart bygga upp ett angrepp på kungsflygel.

20. — a5! 21. d×e4 Le2 22. Db3



Vit är överspelad. Det går inte att rädda kvaliteten: 22. Te1 a×b4 23. Db3 Lc4. Men svart avstår i fortsättningen från kvalitetsvinsten, då mer värdefulla mål är i sikte.

22. — Lc4! 23. Db1 a×b4 24. L×b4 L×a2 25. Sd3

Eller 25. Sa6 c5!

25. — L×b1 26. L×d6 L×d3 27. Tfd1 d×e4 28. L×e7 Ta2

Vit har nu inte något bra försvar mot hotet Tbb2. Att slå på c6 kan det inte bli tal om.

29. Lf1 Tbb2 30. L×d3 e×d3 31. T×d3 T×f2 32. Ld6 Tg2† 33. Kf1 Th2 34. Kg1 Thc2 35. T×c2 T×c2 36. Lf4 Lf6 37. Td7 Kf8 38. Kf1 Ke8 39. Ta7 Le7 40. Ke1 Lb4† 41. Kf1

Eller 41. Kd1 Td2† 42. Kc1 Te2 43. Kd1 Te1† 44. Kc2 Lc5 o.s.v.

41. — Le7

Förseglingsdraget.

42. Ke1 f6 43. Kd1 Tc5 44. Ke2 g5 45. h×g5 f×g5 46. Lc7 Tb5 47. La5 Tb2† 48. Kd3 Ta2 49. Uppg.

Nr 81. ENGELSKT

Larsen Spassky

Fjärde matchpartiet

1. c4 e5 2. g3 Sc6 3. Lg2 g6 4. Sc3 Lg7 5. e3 d6 6. Sge2 Sh6

I det andra partiet spelade Spassky 6. — h5.

7. Tb1 Le6 8. d3 0—0 9. b4 Dd7 10. h4?

Avser att förhindra Lh3 men verkar inte övertygande.

10. — f5 11. b5 Sd8 12. Sd5 c6 13. Sc3 Sg4 14. bxc6 bxc6 15. c5?

Larsen har inte heller denna gång lyckats få ut något av öppningen. Med tanke på den dåliga matchställningen söker han nu förvecklingar, men det leder bara till en förstärkning av det svarta trycket.

15. — d5 16. d4 Sf7 17. Db3 f4! 18. gxf4 exd4 19. Sxd4 Lxd4 20. exd4 Lf5 21. Tb2 Tfe8† 22. Kd1 Tab8 23. Da3

Med sitt fina bondeoffer har Spassky slagit sönder den vita ställningen. Nu gick inte 23. Dxb8 för 23. — Sxf2† 24. Kd2 Txb8.

23. — De7 24. Td2

Eller 24. Te2 Df6 med hotet Dxd4†.

24. — h5 25. Da4 Dc7 26. Te1 Dxf4 27. Dxc6 Sxf2† 28. Txf2



28. — Lg4†?

Här kunde svart avgjort med 28. — Txe1† 29. Kxe1 Dxc1† 30. Sd1 Tb1 31. Td2 Dc3.

29. Tfe2 Dxd4† 30. Ld2 Dd3 31. Kc1 Lxe2?

Här försummar svart den sista vinstmöjligheten, som låg i 31. — Txe2 t.ex. 32. Txe2 Lf5, och nu 33. Le1 Tb1† 34. Sxb1 Dxb1† 35. Kd2 Dd3† eller 33. Te8† Kg7 34. Kd1 Tb2.

32. Lxd5 Tbd8 33. Db7 Txd5 34. Dxd5 Tb8 35. Dxd3

Det hotade 35. — Tb1† 36. Sxd1 Dxd5.

35. — Lxd3 36. Te7 Tc8 37. Le3 g5! 38. hxg5 h4

Genom bondeoffret säkrar svart remintack vare den starka h-bonden.

39. Td7 Lf5 40. Td5 Le6 41. Td2 Se5 42. Td6

Förseglingsdraget.

42. — Tc6 Remi.

Nr 82. SICILIANSKT

Spassky Larsen

Sjunde matchpartiet

1. e4 c5 2. Sc3 d6 3. g3 g6 4. Lg2 Lg7 5. d3 Sc6 6. f4 e6 7. Sf3 Sge7 8. 0—0 0—0 9. Ld2 Tb8 10. Tb1 b5 11. a3 f5!

Starkare än 11. — a5, som Bent Larsen spelade i det tredje partiet.

12. Le3 Dc7 13. Lf2 Kh8 14. Te1 b4 15. axb4 cxb4 16. Se2 fxex4 17. dxe4 e5 18. Dd2 Le6 19. Sc1 d5?

En framstöt för att förekomma vits avsedda 20. Sd3, men följderna blir inte riktigt vad Bent Larsen hoppats på.

20. Sxe5 Sxe5 21. fxe5 dxe4 22. Lxe4 Tbd8 23. Sd3 a5 24. De2 Lc4 25. De3 Sf5

Det visar sig inte vara så lätt att vinna bonden tillbaka.

26. Dc5! Dxc5

Eller 26. — Df7 27. Lxf5 jämte Sf4.

27. Lxc5 Tfe8 28. Lb6 Tb8 29. Lc7 Tbc8 30. Lxa5 Sd4 31. Sf2!

Starkare än 31. Sxb4 Txe5.

31. — Lf8 32. Lb6 Se2† 33. Kg2 Txe5 34. Tbd1 Te6 35. Le3

Spassky har nu en sund merbonde och konsoliderar ställningen mönstergillt.

35. — Tce8 36. Td2! Txe4 37. Sxe4 Txe4 38. Tdxe2 Lxe2 39. Txe2 Lg7 40. Kf3 Tc4 41. b3 Tc3 42. Ke4 h5 43. Kd5

Förseglingsdraget.

43. — Tc8 44. Lc5 Lc3 45. Te7 Td8† 46. Ld6 Kg8 47. Tb7 Lg7

Garderar b-bonden. Ty 48. Txb4? Txd6† 49. Kxd6 Lf8†.

48. Tb8! Uppg.

Nr 83. DAMGAMBIT

Larsen Spassky

Åttonde matchpartiet

1. c4 e6 2. Sc3 d5 3. d4 Sf6 4. Lg5 Le7 5. e3 h6 6. Lh4 0—0 7. Sf3 b6 8. cxd5 Sxd5 9. Lxe7 Dxe7 10. Sxd5 exd5 11. Le2 Le6 12. 0—0 c5 13. Dd2 Sbd7 14. b3 a5 15. Lb5 Sf6 16. Tac1 Tfc8 17. Db2 Ld7 18. Ld3 a4 19. Tc2 Le6 20. Tfc1 Da7 21. h3 axb3 22. axb3 Da3 23. Dxa3 Txa3 24. dxc5 Txb3 25. La6 Txc5 26. Txc5 bxc5 27. Txc5 Tb1† 28. Kh2 Tb2 29. Sd4 Txf2 30. Le2 Se4 31. Tc7 Remi.

Nr 84. DAMGAMBIT

Larsen Portisch

Andra matchpartiet

1. c4 e6 2. Sc3 d5 3. d4 Le7 4. Sf3 Sf6 5. Lg5 0—0 6. e3 h6 7. Lh4 b6 8. cxd5 Sxd5 9. Lxe7 Dxe7 10. Sxd5 exd5 11. Le2

Ett drag som anses bereda svart föga besvär.

11. — Le6 12. 0—0 c5 13. Dd2 Sd7 14. Tfc1 c4 15. b3 b5 16. Da5 Tfb8 17. bxc4 bxc4 18. Tab1 Dd8 19. Dxd8† Txd8 20. Sd2

Bent Larsen har behandlat öppningen mycket originellt och ganska passivt. Sedan han tillåtit svart att få en stark fribonde på c4, avser han nu med textdraget att föra springaren till c3 för att blockera denna fribonde, och för att uppnå detta måste han också prisge b-linjen!

20. — Tab8 21. Txb8 Txb8 22. Sb1 Tb2 23. Sc3 Sb6 24. Ld1 Lf5 25. h3 g6 26. Lf3 Le6 27. g4 f5 28. Kg2 f4?

Vit kan inte göra annat än hålla sig avvaktande. Med textdraget ser svart en möjlighet att spela på vinst, men det blir vit som får fördel av att spelet öppnas.

29. exf4 Td2 30. Te1! Lf7

Eller 30. — Kf7 31. f5!

31. Sb5 a6 32. Sd6 Txd4 33. Tb1!

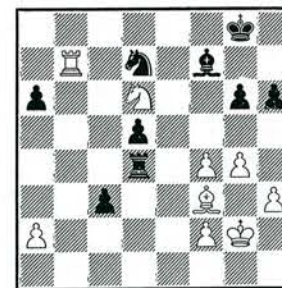
Lustigt nog avgöres partiet nu genom att b-linjen åter kommer i vits ägo.

33. — Sd7

Svart kan inte ännu spela 33. — c3 p.g.a. 34. Sxf7 Kxf7 35. Txb6 och 35. — Tc4 faller på Lxd5†.

34. Tb7! c3

35. Tc7!



Vit undgår fällan 35. Txd7 c2 36. Tc7 Tc4!

35. — Txf4

Det hotade 36. Sxf7 Kxf7 37. Txd7†.

36. Sxf7! Tc4

Med detta drag forcerar svart sin fribonde, samtidigt som det är den enda fortsättningen, eftersom 36. — Txf7 ju faller på 37. Lxd5. Nu går det dramatiska skendet mot sin kulmen.

37. Txd7!

Och inte 37. Txc4 dxc4 38. Le4 Kxf7. 37. — c2 38. Se5 c1D 39. Lxd5† Kf8 40. Lxc4 De1 41. Sxg6† Uppg.

Nr 85. DAMINDISKT

Tal Kortjnoj

Första matchpartiet

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sf3 b6 4. g3 Lb7 5. Lg2 Le7 6. 0—0 0—0 7. Sc3 Se4 8. Dc2 Sxc3 9. Dxc3 c5

Här finns också möjligheterna 9. — f5, 9. — Le4 och 9. — d6, men Kortjnoj föredrar textdraget, vilket han spelade också i det tredje partiet.

10. Le3

I det tredje partiet spelade Tal Td1, vilket är starkare.

10. — Lf6 11. Tfd1 Lxf3 12. Lxf3 Sc6 13. Lxc6 dxc6 14. Dd3 cxd4 15. Lxd4 c5 16. Lc3! De7

Det enda försvaret. Efter 16. — Dxd3 17. Txd3 Lxc3 18. bxc3! vore svarts ställning mycket dålig.

17. Dd7 Tfd8 18. Dxe7 Lxe7 19. e4 h5 20. Kf1 Lf6

Alltför riskabelt! Efter 20. — T×d1† 21. T×d1 Td8 22. T×d8† L×d8 hade Kortjnoj haft goda remichanser, men nu får han mycket svårt spel.

21. L×f6 g×f6 22. Ke2 Kg7 23. T×d8 T×d8 24. Td1 T×d1 25. K×d1 Kg6 26. Ke2 Kg5 27. Kf3 f5 28. h3

Här kunde Tal vinna med 28. e5! Idén framgår av varianten: 28. — f6 29. h4† Kg6 30. Kf4 a6! 31. a3!! Kf7 32. f3! Kg6 33. a4! a5 34. b3 Kf7 35. g4 f×g4 36. f×g4 h×g4 37. e×f6. Vinstvägen har påvisats av Smyslov.

28. — Kf6 29. Kf4 e5† 30. Ke3 a6 31. b3 Ke6 32. e×f5† K×f5 33. f3 Ke6 34. g4 f5 35. g×f5 K×f5 36. h4 Kf6 37. Ke4 Ke6 38. a3 b5 39. c×b5 a×b5 40. Kd3 Kd6 Remi.

Anm. för Tfs av A. K o t o v

Nr 86. DAMGAMBIT

Kortjnoj Tal

Andra matchpartiet

1. c4 Sf6 2. d4 e6 3. g3 d5 4. Lg2 Le7 5. Sf3 0—0 6. Dc2 c5 7. d×c5 Da5† 8. Dc3 D×c5 9. c×d5 S×d5 10. D×c5 L×c5 11. 0—0 Sc6 12. a3 Ld7 13. Sbd2 Sd4 14. S×d4 L×d4 15. Sf3 Lb6 16. Ld2 Tac8 17. Tfc1 T×c1† 18. T×c1 Te8 19. T×c8† L×c8 20. Kf1 Ld7 21. Ke1 La4 22. e3 Kf8 23. Sg5 h6 24. Se4 Lc6 25. Sc3 Se7 26. L×c6 S×c6 27. Ke2 Ke7 28. Sa4 Remi.

Nr 87. DAMINDISKT

Tal Kortjnoj

Tredje matchpartiet

1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sf3 b6 4. g3 Lb7 5. Lg2 Le7 6. 0—0 0—0 7. Sc3 Se4 8. Dc2 S×c3 9. D×c3 c5 10. Td1

I det första partiet spelade Tal här 10. Le3 men fick inte ut något av det.

10. — Lf6 11. Dd3 Sc6

På 11. — c×d4? skulle följt 12. Sg5 med kvalitetsvinst.

12. d×c5 b×c5 13. D×d7

Svart har offrat en bonde men får gott motspel som ersättning.

13. — Db6 14. Lf4 Tad8

För detta drag använde Kortjnoj en och

en halv timme av sin betänketid! Naturligt nog kom han i svår tidsnöd på slutet.

15. Dc7 T×d1† 16. T×d1 D×b2 17. Sg5 L×g5 18. L×g5 h6 19. Lc1 Db6 20. D×b6 a×b6 21. Lf4 La8 22. Lc7

Kortjnoj har i det uppkomna slutspelet bekymmer med sin dåliga bondeställning och finner inte heller (i hotande tidsnöd) de bästa dragen. I stället för 21. — La8 borde han spelat 21. — e5.

22. — Sd4 23. Lf1

I den allmänna nervositeten finner inte heller Tal det bästa. Avgörande var här 23. Td2!

23. — b5 24. Lb6 Tc8 25. L×c5 T×c5 26. T×d4 b×c4! 27. Td8† Kh7 28. T×a8 c3 29. e3 c2 30. Ld3† f5 31. L×c2 T×c2 32. h4

Trots den svåra tidsnöden har det ljusnat för Kortjnoj, särskilt som Tal här försummar det mer energiska 32. Ta6.

32. — Kg6 33. a4 Ta2 34. a5 e5 35. Ta7 e4 36. a6 Ta1† 37. Kg2 Ta2 38. Ta8 Kh5 39. Ta7 g5 40. h×g5 h×g5 Remi.

Nr 88. KATALANSKT

Kortjnoj Tal

Sjätte matchpartiet

1. Sf3 Sf6 2. c4 e6 3. g3 Le7 4. Lg2 d5 5. 0—0 0—0 6. d4 d×c4

I det andra partiet spelades samma variant med den skillnaden att Kortjnoj då inte rockerade och spelade 6. Dc2.

7. Dc2 a6 8. a4 Sc6 9. D×c4 Dd5

Efter att ha förlorat det fjärde och det femte partiet går Tal in för att remisera som svart. Men efter bara ett par drag avviker han från det schemat.

10. Sbd2 Td8 11. e3 Dh5

Detta är en riskabel postering för damen, och vit kommer nu i fördel.

12. e4 Ld7 13. b3 b5 14. Dc3 b×a4 15. b×a4 Lb4 16. Dc2 Tac8 17. Sc4 Le8 18. h3

Med avsikten att fånga den svarta damen, vilket ger motståndaren en del chanser. Starkare var 18. Td1 eller 18. Lb2 med mycket svårt spel för svart.

18. — T×d4! 19. g4 Dc5 20. S×d4 S×d4 21. Dd3 Td8 22. Lb2 e5 23. Tfc1 De7!

Den starka springarposteringen på d4 är tillräcklig ersättning för kvaliteten. Tal kan nu organisera många taktiska operationer. Den närmaste avsikten är 24. — Se6 jämte Sf4.

24. L×d4 T×d4 25. Dg3 De6 26. Db3 a5 27. Dc2 c5 28. Se3 Lc6 29. Td1 g6 30. f3 c4 31. De2

Varför inte 31. T×d4 e×d4 32. S×c4 Lc3 33. Sb2. Visserligen skulle vit alltjämt ha svårigheter, men jag tror att vit på det sättet skulle haft mera chanser än vad han fick i partiet.

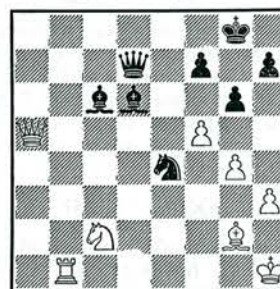
31. — Lc5 32. Kh1 c3 33. Sc2 T×a4 34. Dd3 Ld4

Tal har två bönder för kvaliteten och ett starkt löparpar.

35. f4?

Om Kortjnoj hade behandlat denna ställning aktsamt, kunde han ha fått remi. Men textdraget öppnar kungsställningen och försvagar också e4. Tal får nu tillfälle till att börja ett mycket starkt kungsangrepp.

35. — T×a1 36. T×a1 Lb6 37. Tb1 Lc5 38. f5 Dd7 39. D×c3 S×e4 40. D×e5 Ld6! 41. D×a5



Förlorar genast. Efter 41. Tb8† L×b8 42. D×b8† Kg7 43. De5† f6 44. D×a5 har vit ännu en del försvarschanser.

41. — Lc7!

Detta utmärkta drag förseglades av Tal. Vit har bara en parad mot det förskräckliga 42. — Dd6.

42. Db4 Dd3! 43. Uppg.

Om vit drar springaren, följer 43. — Dg3.

Anm. för Tfs av A. K o t o v

Nr 89. SICILIANSKT

Tal Kortjnoj

Sjunde matchpartiet

1. e4 c5 2. Sf3 Sc6 3. d4 c×d4 4. S×d4 g6 5. Sc3 Lg7 6. Le3 Sf6 7. Lc4 0—0 8. Lb3 Da5 9. f3 d5 10. e×d5 Sb4 11. Dd2

Därmed kan svart genom flera avbyten förenkla spelet, men vit får dock klar fördel i det slutspel som uppstår.

11. — Sb×d5 12. S×d5 D×d2† 13. K×d2 S×d5 14. L×d5 Td8 15. c4 e6 16. Le4 L×d4 17. L×d4 T×d4† 18. Kc3 Td7 19. Thd1 Tb8 20. T×d7 L×d7 21. Td1 Le8 22. c5 Kf8 23. f4 b6 24. c×b6 a×b6

Svart befriar sin ställning mer och mer och är nu klar för motspel i centrum.

25. Td4 Ke7 26. Tb4 f6 27. Kd4 Kd6 28. h4 Lc6 29. g4 e5† 30. f×e5† f×e5† 31. Ke3 L×e4 32. K×e4 b5 33. Tb3

Här besvaras 33. a4 med Tf8!

33. — Ta8 34. T×b5 T×a2 35. Td5† Kc7! 36. K×e5 T×b2 37. Td4 h5 38. g5 Tb6 39. Td3 Ta6 40. Td4 Tb6 Remi.

Nr 90. ENGELSKT

Kortjnoj Tal

Åttonde matchpartiet

1. Sf3 Sf6 2. c4 e6 3. Sc3 d5 4. d4 c5 5. c×d5 S×d5 6. e3 Sc6 7. Ld3 Le7 8. a3 c×d4 9. e×d4 0—0 10. 0—0 Sf6 11. Lg5 b6 12. De2 Lb7 13. Tad1 Te8 14. Tfe1 g6 15. Lc4 Sd5 16. L×d5 L×g5 17. Le4 Lf6 18. Se5 Tc8 19. S×c6 L×c6 20. L×c6 T×c6 21. d5 Td6 22. Se4 Td7 23. d×e6 T×e6 24. S×f6† D×f6 25. T×d7 T×e2 26. T×e2 Dc6 27. Td1 g5 28. h3 Kg7 29. b4 Kg6 30. g3 h5 31. Te7 f6 32. Te3 Kg7 33. g4 h×g4 34. h×g4 Dc4 35. Tg3 Kg6 36. Tfd3 Dc1† 37. Kh2 Df4 38. Tdf3 Dd6 39. Tf5 a6 40. Kh1 Dd1† Remi.

Nr 91. SPANSKT

Tal Kortjnoj

Nionde matchpartiet

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 Sf6 4. De2 a6 5. La4 Le7 6. 0—0 b5 7. Lb3 0—0 8. a4 b4 9. d3 d6 10. Sbd2 Lg4

I detta viktiga parti, då Tal har vit för sista gången i matchen och skall spela hårt på vinst för att utjämna, har man kommit in i en ovanlig variant i Spanskt, som inte ser ut att ge mycket i utbyte för vit.

11. De3 Sa5 12. La2 c5 13. Sc4 Sc6 14. h3 Ld7 15. De2 Tb8 16. Lb3 Se8 17. Se3 Sa5! 18. Ld5 Sc7

Därmed elimineras vits angreppslöpare.

19. Ld2 S×d5 20. S×d5 Le6 21. S×e7† D×e7

Tal avböjde här ett remianbud, trots att svart nu har full utjämning.

22. Sg5 f6 23. S×e6 D×e6 24. f4 Sc6 25. Le3 Sd4 26. L×d4 c×d4 27. b3 Tbc8 28. Tad1 Tc5 29. Td2 Tfc8 30. Tf2 a5 31. Df3 e×f4!

Överraskande och starkt. Visserligen splittras den svarta bondeställningen, men svart får samtidigt nya spelmöjligheter och senare kan d5 genomföras.

32. D×f4 Te5 33. Tfe2 De7 34. Df2 Da7 35. Kh1 Tce8 36. Kg1 Dc5 37. Df3 T8e7 38. Kh1 h6

Tal är trött på tillställningen och bjöd här remi, men nu avböjde Kortjnoj!

39. Kg1 Te8 40. Kh1 Te7 41. Kg1 Kf8

Förseglingsdraget.

42. Td1 d5 43. Tde1 Kf7 44. h4 d×e4 45. T×e4 h5 46. Df4 T×e4 Remi.

Nr 92. HOLLÄNDSKT

Kortjnoj Tal

Tionde matchpartiet

1. d4 g6 2. Sf3 f5 3. g3 Lg7 4. Lg2 Sf6 5. 0—0 0—0 6. c4 d6 7. d5 c5 8. Sc3 Sa6 9. Se1 Tb8 10. Sc2 Sc7 11. a4 b6 12. Tb1 Sg4 13. h3 Se5 14. Sa3 a6 15. Ld2 Ld7 16. f4 Sf7 17. Kh2 e5 18. d×e6 e.p. L×e6 19. Sd5 S×d5 20. c×d5 Ld7 21. b4 b5 22. a5 De7

Med utmärkt spel över hela linjen har Tal här sin stora chans att göra matchen oavgjord. Den mest påfallande fördelen är ju bondemajoriteten på damflygeln, men Tal var väl inte säker på att detta enbart skulle räcka till vinst och därför siktar han i det följande på ett kungsangrepp. I detta läge visar Kortjnoj än en gång sin försvarskonst.

23. Sc2 Te8 24. Te1 h5 25. Tb3! Sh6 26. Lc3 h4 27. L×g7 K×g7 28. Da1† Kh7 29. Te3 h×g3† 30. K×g3 Df7 31. T×e8 T×e8 32. Dc3 g5?

Det var här av nöden att gardera c5 med Tc8 eller Df8, men Tal sätter nu allt

på ett kort för att få kungsangreppet att slå igenom.

33. f×g5 Tg8 34. Kf2 T×g5 35. b×c5 d×c5 36. D×c5 Dh5 37. De7† Tg7 38. Df6 Tg6 39. De7† Tg7 40. Df6 Tf7 41. Dc3

Förseglingsdraget, för vilket Kortjnoj använde 34 minuter. Det finns inte några verkliga vinstchanser för svart längre.

41. — Dh4† 42. Dg3 Dc4 43. Dd3 Df4† 44. Kg1 Tg7 45. Tf1 Dg5 46. Tf2 Sf7 47. De3 Dg6 48. Se1 Sg5 49. Sd3 Se4 50. Sf4

Med sin fina springarmanöver har vit helt konsoliderat sin ställning.

50. — Dg5 51. Tf1 b4 52. Kh2 Sg3 53. Tf3 Sh5 56. Df2 Sf6 57. Tb3 Dh6 58. Kh1 Sg4 59. Dg3 Sf6 60. Df2 Sg4 61. Dg3 Remi.

Från SM

Nr 93. CARO-KANN

Martin Johansson Hedemora SS Göran Broström Umeå ASK

1. e4 c6 2. d4 d5
3. e×d5 c×d5 4. c4 Sf6
5. Sc3 Sc6 6. Lg5 Da5

I denna fortsättning har prövats skilda fortsättningar såsom 6. — d×c4, 6. — Db6 och 6. — Lg4. Pachman håller före att 6. — e6 är det bästa och anger 7. Sf3 Le7 8. c5 0—0 9. Lb5 Se4 10. L×e7 D×e7 11. Dc2 Sg5. Textdraget anser samme bedömare vara tvivelaktigt.

7. L×f6 e×f6 8. c5?

Här säger läroboken 8. c×d5 Lb4 9. Dd2! L×c3 10. b×c3 D×d5 11. Sf3 med fördel för vit.

8. — L×c5! 9. d×c5 d4
10. Da4 d×c3 11. D×a5 S×a5
12. b3

Efter sitt misslyckade åttonde drag borde vit inte offra ytterligare dyrbar tid utan med 12. Lb5† Sc6 13. 0—0—0 c×b2† 14. K×b2 främja sin pjäsutveckling. 12. b×c3 är också bättre än partidraget.

12. — Lf5 13. Lb5† Sc6
14. Se2 0—0—0

Nu är svarts försprång så stort, att vit inte hinner göra 15. 0—0 för det starka 15. — c2.

15. S×c3 The8† 16. Kf1 Te5
17. Lc4 T×c5 18. Sa4 Te5
19. Tc1 Kb8 20. Sc3

Efter 20. L×f7 Ld3† 21. Kg1 La6 skulle det vara fritt fram för svarts torn på andra raden.

20. — Td2 21. h3 Sb4
22. g4 Ld3† 23. L×d3 S×d3
24. Td1 T×f2† 25. Kg1 Tc2
26. T×d3 Te1†

Anm. för TfS av E. Å h m a n

Mästarklassen, grupp 4

Nr 94. SICILIANSKT

Bengt Andersson SS Manhem Helge Österberg Slottsbrons SK

1. e4 c5 2. Sf3 d6
3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6
5. Sc3 a6 6. Lg5 e6
7. Dd2

Vanligare är 7. Df3, som dock efter 7. — h6 8. Lh4 Sbd7 9. 0—0—0 Se5 10. De2 g5 anses leda till komplicerat men likvärdigt spel.

Under 1950-talet blev 7. f4 populärt och gav vit många sköna segrar. Under innevarande årtionde har spelsättet fått förnyad aktualitet genom de förvecklingar som uppstår efter 7. — Db6.

På textdraget skaffar svart sig lätt utjämning genom 7. — h6 8. L×f6 (8. Lh4? S×e4) D×f6.

7. — Le7? 8. 0—0—0 Dc7
9. f4 Sc6 10. Sf3 Tb8??

Ett allvarligt fel, som vit effektivt utnyttjar. Fel är också 10. — Ld7 11. e5! de5 12. f×e5 och svart måste spela 12. — Sg8, ty efter 12. — S×e5? 13. S×e5 De5 14. L×f6 är Ld7 ogarderad. Bäst är troligen 10. — h6, men även 10. — b5 och 10. — 0—0 kommer i fråga.

11. e5! d×e5 12. f×e5 Sd7

Om 12. — S×e5, så 13. S×e5 D×e5 14. Lf4.

13. L×e7 S×e7 14. Se4 0—0

Ett surt äpple att bita i! Svarts rockadställning är vidöppen för angrepp. Men på 14. — S×e5 går en pjäs förlorad efter 15. Sd6†. 14. — Sf5 bemöts med 15. g4 och om nu 15. — S×e5, så 16. g×f5 S×f3 17. Df4 Dc6 18. f6! (bättre än 18. Lg2, som ger svart möjlighet att fiska i grumligt vatten med 18. — Sd4).

15. Sd6 Sc5

15. — Sg6 16. Te1 hjälper inte stort.

16. Ld3 S×d3 17. D×d3 f6

Svart är förlorad. På t.ex. 17. — h6 är 18. g4 jättestarkt till skillnad från 18. h4, som kunde bemötas med 18. — Sg6.

18. Thf1 Ld7 19. e×f6 g×f6

Ej 19. — T×f6 för 20. Sg5.

20. Sh4 Da5 21. Kb1 Lc6
22. Db3! Ld5 23. Dg3† Sg6

Om 23. — Kh8, så 24. Sf7†.

24. c4 Lc6 25. S×g6 h×g6
26. D×g6† Kh8 27. Td3 Uppg.

Anm. för TfS av E. Å h m a n

Från SM för juniorer

Nr 95. SPANSKT

Anders Wirgren Lunds SK Bo Andersson Kneippbadens SK

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6
5. 0—0 Le7 6. De2

Ett gammalt drag som fått stå i skymundan för det modernare Te1.

6. — b5 7. Lb3 d6 8. c3 0—0 9. Td1 Sa5
10. Lc2 c5 11. d4 c×d4

En annan acceptabel fortsättning är Dc7.

12. c×d4 Dc7 13. Sc3 Lg4 14. Lb1

14. — L×f3 följt av 15. — b4 var ett hot.

14. — Tac8 15. h3 b4 (?)

Tillåter vit att fullborda sin utveckling. Bättre är förmodligen Lh5.

16. h×g4 b×c3 17. b×c3 S×g4 18. Ld3 D×c3 19. Lb2 Db4 20. d×e5 S×e5 21. S×e5 d×e5 22. L×e5 Sc4

I det nu uppkomna mittspelet visar sig vits två löpare vara ett utomordentligt angreppsvapen.

23. Tab1 Da4 24. La1 Tc6 25. Tdc1 Sa3!

Ej 25. — Tfe8 26. Dg4 g6 27. L×c4 T×c4 28. D×c8† med vinst.

26. T×c6 D×c6 27. Db2!

Framtvingar försvagningen f6.

27. — f6 28. Tc1 Dd6 29. Db3† Kh8 30. g3!

h-linjen skall utnyttjas.

30. — Td8 31. Td1 Dc6 32. Kg2 Sb5 33. Th1 Tf8

Annars följer Df7 och ev. Dg6.

34. Dd1 g6 35. Dg4 Kg7 36. Dg5!

Bättre än Dh4 som tillåter h5.

36. — Th8 37. Dh6† Kf7 38. Tc1 Db7 39. Lc4† Ke8 40. Ld5

Efter den vitfältade löparens aktivisering finns inget försvar.

40. — Db8 41. Dg7 Tf8 42. Lc6† Uppg.

Fortsättningen kunde bli: 42. — Kd8 43. Td1† Sd6 44. e5 f×e5 45. L×e5 o.s.v.

Anm. för TfS av Anders Wirgren

Nr 96. KUNGSINDISKT

Kenneth Jessen Anders Wirgren
Kristallens SK Lunds SK

1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Lg7 4. e4 d6 5. Le2 0—0 6. Lg5 c5 7. d5 e6 8. d×e6!?

Ett ovanligt avslag, som stärker svarts centrum. Vanligare är Sf3.

8. — f×e6 9. Dd2 Sc6 10. 0—0—0 Sd4 11. Sf3 Da5

Nu strandar 12. S×d4 c×d4 13. D×d4 på 13. — Sd5!

12. Kb1 a6 13. e5! Sg4!

På 13. — d×e5 följer 14. L×f6 L×f6 15. Se4 med god kompensation för bonden i slutspelet.

14. S×d4 c×d4 15. L×g4 d×c3 16. D×c3

Ej 16. D×d6? för 16. c2†! t.ex. 17. K×c2 T×f2† 18. Kb1 T×b2†.

16. — D×c3 17. b×c3 L×e5 18. Thf1

Slutspelet är i vits favör, då svarts vitfältade löpare är svag.

18. — b5 (!) 19. c×b5 a×b5 20. f4 L×c3 21. T×d6 b4!

Med ens har svart fått upp hot mot vits kung. Det hotar b3.

22. Tfd1 e5 23. L×c8 Tf×c8 24. T1d3?

Bättre är avvecklingen till löparslutspel med Td8†.

24. — b3! 25. a3!?

En listig fälla: om 25. — T×a3, så 26. T×c3 T×c3 27. Kb2 och vit vinner.

25. — e4 26. Th3 b2 27. Le7 Lg7 28. Td1 Ta7 29. Ld8?

Bättre är 29. Lg5 Tac7 30. f5 även om svart vinner lätt efter g×f5.

29. — Tad7! Uppg.

En icke vardaglig löparfångst.

Anm. för TfS av Anders Wirgren

Från korr.-SM 1968

Nr 97. BIRDS SPELÖPPNING

Arne Bryntse G. Österling
Stjärnhov Hedesunda

1. f4 d5 2. Sf3 c5 3. e4 d×e4

Ett slags gambit som jag spelat i fyra partier i korr.-SM (två som vit och två som svart: 1. d4 f5 2. c4 Sf6 3. Sc3 el. g3 e5 4. d×e Sg4) med vinst i samtliga. Varianten ger möjlighet till långsiktiga an greppsforetag, där oddsen tycks vara ganska goda.

4. Sg5 Sf6 5. Lc4 Lg4 6. D×g4 S×g4

Detta damoffer tror jag tills vidare är korrekt. Om någon läsare tror sig kunna vederlägga det, tar jag gärna emot analyser eller spelar korr-partier.

7. L×f7† Kd7 8. Le6† Kc6 9. L×g4 e6 10. Sc3 Ld6

För såväl svart som vit är det viktigt att inte förlora tempo.

11. 0—0 Tf8 12. d3 Sa6 13. S×e6 Dh4 14. Le2 Sb4 15. d×e4 a6 16. Ld1 Tf6 17. g3 Tg6 18. Kg2 De7

Såväl damen som springaren tvingas till reträtt.

19. f5 T×e6 20. f×e6 a5 21. a3 Sa6 22. e5 D×e6 23. e×d6 Kb6 24. Lf3 h6 25. Lf4 g5 26. Tae1 Dg6 27. Te7 Tb8 28. d7 Td8 29. Le4 Dg8 30. Le5 Uppg.

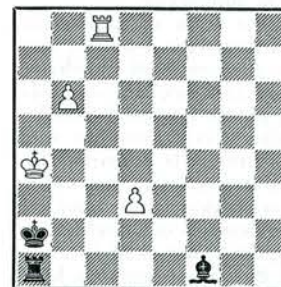
Anm. av A. Bryntse



Studier

Bidrag och lösningar till
ERIC UHLIN, Ivar Claessons gata 7 A,
442 00 Kungälv

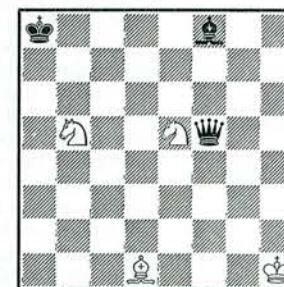
1446. E. Dobrescu,
Rumänien. Original.



4+3=7

Vinst

1447. C. M. Bent, England
Original



4+3=7

Remi

1448. C. M. Bent, England
Original



6+4=10

Remi

Lösningsfrist 31 oktober 1968.

Lösningar till 1437—1442, nr 5/1968

1437 (Lilja) Kf8, Lg1, Bd5, f7, g5, h6—Ka8, Td1, La2, Ba3, c7, h4, h7. Vinst. 1. g6 L×d5 (1. — h×g6 2. h7 T×d5 3. Kg7 Td8 4. f8D T×f8 5. K×f8 eller 1. — T×g1 2. g×h7 Tb1 3. h8D Tb8† 4. Kg7 T×h8 5. K×h8 L×d5 6. f8D† och vit vinner) 2. g×h7 L×f7 3. Ke7 Te1† 4. K×f7 Tf1† 5. Ke7 Te1† 6. Kd7 Td1† 7. K×c7 (inte 7. Kc8 Tb1 8. Ld4 Tb8† 9. Kd7 h3 10. h8D T×h8 11. L×h8 h2 och svart vinner) 7. — Tc1† 8. Lc5 T×c5† 9. Kd7 Td5† 10. Ke7 Te5† 11. Kf7 Tf5† 12. Kg7 Tg5† 13. Kf6 och vit vinner. Kari Kaikko, Helsingfors, anser dock att det är mycket svårt att hitta någon vinst för vit efter 2. — a2 3. h8D a1D 4. D×a1 T×a1 5. h7 Kb7! 6. Ke7 Te1† 7. Kf6 Tf1† 8. Ke5 L×f7 9. h8D T×g1 eller 9. Le3 Te1 10. Kf4 Tf1† etc.

1438 (Lilja) Kh4, Bg5, h3 — Kh7, Be3, f6, h5. Remi. 1. Kg3 f×g5 (1. — h4† 2. Kf3 f5 3. K×e3 Kg7 4. Kf3 Kf7 5. Ke3 Kg6 6. Kf4 Kh5 7. K×f5 och svart är matt, eller 1. — f5 2. Kf3 Kg6 3. h4 f4 4. Ke2 Kf5 5. Kf3 Ke5 6. Ke2 Ke4 7. g6 och remi) 2. Kf3 Kg6 3. K×e3 Kg7 4. Ke2 Kf6 5. Kf2 Ke6 6. Ke2 Kd6 7. Kd2 Kc5 8. Ke3 (8. Kc3? g4 9. h×g4 h4 10. g5 Kd5 11. g6 Ke6 12. Kd4 h3 13. Ke3 h2 och svart vinner) 8. — Kd6 9. Kd2 (9. Kd4? Ke6 10. Ke4 Kf6 och svart vinner) 9. — Ke5 10. Ke3 Ke6 11. Ke2 remi.

1439 (Bent) Kb6, Ta7, Ld1, d2, Sc3, Bf4, g2 — Kc4, Lc8, Sd4, g8, Ba2, d5, h2.

Remi. 1. Ta4† Kd3 2. T×d4† K×d4 3. Le2 Ld7 (3. — La6 4. L×a6 och på andra drag av svart följer 4. Sb5† Ke4 5. Sd6† Kd4 6. Sb5† remi) 4. La6 Lg4 (4. — Lb5 5. L×b5; på 4. — a1D, h1D eller drag av L och S följer 5. Se2† Ke4 6. Sg3† Kd4 7. Se2† remi) 5. Lf1 Ld7 6. La6 h1S 7. S×a2 remi.

1440 (Gorgiev) Kh2, Lc1, c2, Bg2 — Ke1 Ta1, Bh3. 1. Lb2 Ta2 3. Lc3† etc. (Se lösningen till studie 1390, TFS 1967:8.)

1441 (Brieger) Ka6, Th1, Lc5 — Ka8, Lb8, Sc6. Vinst. 1. Th7 Le5 2. Kb6 Sd8 3. Td7 Se6 4. Ld6! Ld4† 5. Ka6 Lc5! 6. Kb5 La7 7. Te7 Sd4† 8. Ka6 Sc6 9. Te8† Sb8† 10. Kb5 Kb7 11. Te7† Ka8 12. Lc5! L×c5! 13. K×c5 Sa6† 14. Kb6 Sb8 15. Ta7 matt. Emellertid finns också 1. Kb6! t.ex. 1. — Sa7 2. Th8 Sc8† 3. Kc6 Sa7† 4. Kd7 Kb7 5. Th1 Le5 6. Tb1† Ka8 7. Tb3 Lf4 8. Ta3 Lb8 9. Ta4 Kb7 10. Tb4† Ka8 11. Ld6 L×d6 12. K×d6 Sc8† 13. Kc7 Se7 14. Tb8 matt (Perkonoja, Svedberg).

1442 (Soukup—Barden) Kh2, Sc3, g4—Kf1, Bb7, g5, g6, h3, h4. Vinst. Förutsättningen för vinst är att vit erövrar bonden g5 med Sc3 och därmed även blockerar bonden g6, ett krav som måste uppfyllas i slutspelet K+2S mot K+Springarbonden, vilket det ju här blir frågan om. Men bonden måste först likvideras. Alltså duger endast 1. Sb5! b6 2. Sd6! A. 2. — Ke1 3. Sc4 b5 4. Sa3 b4 5. Sc2† Kd2 6. S×b4 Kc3 7. Sd5† Kd4 8. Sf6 Kd3 9. K×b3 Kd4 10. Sb7 Ke4 11. S×g5 Kf5 12. K×b4 och teoretisk vinst för vit. B. 2. — Ke2 3. Sc4

b5 4. Sa3 b4 5. Sc2 b3 6. Sd4† Kd3 7. S×b3 Kc4! 8. Sd2 Kd3 9. Sf1 Ke2 10. Sfe3 Kf3 11. K×h3 Ke4 12. Sd1! Kf4 13. Sfd2 Kf3 14. Kb2 Kf4 15. Kg2 Kf5 16. Kf3 Ke6 17. Ke4 Kf7 18. Sh3 K drar 19. S×g5 jämte K×b4 med teoretisk vinst för vit. C. 2. — Ke2 3. Sc4 Kf3 4. K×h3 b5 5. Sa3 b4 6. Sc2 b3 7. Sd4† Ke4 8. S×b3 Kd5! 9. Sd2 Ke6! 10. Se4 Kf5 11. Sef2! Kf4 12. Kg2 Kf5 13. Kf3 Ke6 14. Ke4 K drar 15. Sh3 K drar 16. S×g5 jämte K×h3 och åter teoretisk vinst för vit.

Lösarlista 1437—1442, nr 5/1968

	1437	38	39	40	41	42	S:ä
P. Bohlin 30	0	3	0	3	0	—	36
K. Kaikko 51	6	3	3	3	—	—	66
E. Karlsson 63	3	3	3	3	3	0	78
P. Perkonoja 69	3	3	3	3	3	3	87
T. Sjödin 45	3	3	3	3	0	—	57
E. Svedberg 42	3	3	0	3	3	0	57

P. Bohlin har krediterats 18 poäng för 1431—1436. S. Svenonius får 6 poäng för 1433 och 1434 och har sammanlagt 9 poäng. E. Svedberg får 3 p. för nr 1421.

Om domarrollen i schack

Av L. Laurine

En rysk schackdomare — J. Karahan — har skrivit en liten bok om domarens arbetsproblem i schack. Namnet — Sodejstvå schachmatnych sårevnävänij, anno 1966. 1966. Bara 78 sidor. Man skulle önska läsa mycket mera i ämnet!

Jag är inte domare själv, så därför vill jag inte kritisera varken Karahans åsikter eller boken som helhet och dessutom är ryska förhållanden inte precis lika svenska, och Karahans åsikter behövs inte heller vara helt representativa för hela ryska domarkåren.

Jag vill mest fästa uppmärksamheten på att det verkar som om ryska domare sysslar mer än våra med schackets moraliska, etiska, pedagogiska och samhällsliga aspekter. I Sovjetunionen fordrar man av de tävlande schackspelarna inte bara att de helt håller sig till de allmänna och mest tekniskt betonade spel- och tävlingsreglerna, utan också att de uppträder korrekt och vänskapligt trots tävlingshetta, visar välvilja och respekt mot alla, isynnerhet mot domaren och motståndaren samt aldrig glömmer sina plikter mot samhället. De senast nämnda är naturligtvis ganska olika i öst och väst!

Och domare är sannerligen inte maktlösa i Sovjet, ty spelarna kan straffas t.o.m. för sådant disciplinbrott, som inte är klart definierat i reglerna eller som domare inte kan bevisa med 100 % ig säkerhet. På så sätt blir en rysk domare inte bara en funktionär och arbetande slav inom schacket, utan en ledare med stor moralisk resning och vittgående fullmakter.

Nu vill jag plocka fram några särskilt talande exempel på domarens problem, som behandlas i boken, men mest på ojustheter av sådant slag, som inte brukar föranleda några som helst åtgärder hos oss i Sverige. Detaljer i uppträdande och förseelser som många av oss tror inte angår domaren alls. * Domaren ser till att motståndarna hälsar vänligt på varandra (skakar hand) samt att förloraren sträcker handen och tackar för god kamp efter spelet. Han skall inte till varje pris försöka bevisa att segraren hade svintur, att han själv stod på vinst o.s.v.

* Spelaren får inte komma försenad till spelet. Det är inte hans ensak på grund av att han förlorar betänketid. Han skaffar problem för domaren och enerverar motståndaren, som inte vet om partiet möjligen måste spelas en annan gång ändå. Sådant visar bristande respekt för motståndaren och kan rubba hela turneringens rättvisa utgång, fast i mindre grad än uteblivande helt.

* Allt samtal mellan tävlande och andra nära spelborden är bannlyst, ty samtalet lätt kan gälla de aktuella partiställningarna. Synnerligen sträng tystnad fordras vid lagtävlingarna, där gruppintressen står på spel. Då kan lätt goda råd suffleras-viskas!

* I tidsnöd varande spelare får inte fråga någon, om dragserien är fullbordad — inte ens domare har lov att svara på en sådan fråga.

* Drag med en pjäs, likaså omkoppling av schackklockan måste göras tyst och utan gester, later eller åthävor. Somliga kretsar med handen i luften innan dom gör sitt drag eller beledsagar draget med alldeles onödiga anmärkningar. Många andra slags störningar förekommer och vi slutar med att uppräknas dessa.

* Spelare som meningslöst förlänger spelet i en hopplöst förlorad ställning får uppmaning av domaren att inte förlöjliga sig själv och sära motståndaren genom att demonstrera att man inte tilltror honom vara kapabel att vinna, realisera fördelen.

* Bjuda remi får man bara en gång och inte heller när man står i förlustfara. Remi skall bjudas på egen tid och efter det gjorda draget. Oavgjort vid tredubbla uppkomsten av samma ställning måste begäras innan man gör sitt sista drag (det som fastställer den 3:e lika ställningen).

Sistnämnda reglerna är naturligtvis väl-

kända också för våra domare, men det skadar nog inte att upprepa viktiga sanningar!

I många fall kan man inte döma blint efter reglerna, ty reglerna kan aldrig vara så detaljerade, att allting blir förutsett och full rättvisa skipas. I så fall försöker domare bedöma om förseelsen varit illvillig och vilken part egentligen vill trakassera den andre. Det är just i sådana oklara fall som domarens visdom, psykologiska insikter samt diplomatisk taktkänsla blir avgörande.

Behöver knappast sägas att Karahan ställer stora krav på domarkårens kompetens. Opartiskhet, korrekt vänlighet, god specialutbildning samt spelklass bara lite lägre än dom har som han dömer för, det är som fordras av en god domare.

Allt sagda gäller naturligtvis viktiga schacktävlingar. I klubblivet behövs enligt min mening större frihet och mera trivsel, vilket sker något på bekostnad av respekten för reglerna. Där skall djup kamratskap övervinna ojustheter samt tendenser till bråk.

Till slut ett par kuriösa fall som underhållande läsning.

* En spelare genomförde en kombination med pjäsoffer som ledde enbart till remi. Motståndaren tänkte något, skakade på huvudet, trodde att det inte fanns någon räddning och ... stannade klockan. På protokollet skrev han "uppgivet". Men den förste spelaren tolkade läget som om den andre gick med på remi och noterade på protokollet "remi". Domaren tittade bara på det senare protokollet och införde remi i tabellen på väggen. Spelaren som hade uppgivit partiet, såg detta, strök ögonblickligen vad han hade skrivit först och ersatte detta med "remi". I det här fallet hade domaren felat.

* En av spelarna hade bister tidsnöd. Hans motståndare, som hade mycket tid, gjorde plötsligt ett omöjligt drag och omkopplade klockan. Den förre sprang upp och kopplade klockan tillbaka. Efter att tänkt lite gjorde den andre då ett nytt omöjligt drag och satte den nödställdes klocka i gång. När han gjort sådant en tredje gång, brast den förres tålmod och han slängde pjäsen ut i salen. Visserligen blev han, som trakasserade den andre i tidsnöden, ådömd partiförlust, men hans handling var så skriande grov och orättvis, att han borde blivit diskad på längre tid.

Boknytt

Sveriges Schackförbunds Årsbok 1968, liksom förra året redigerad av Kenneth Abrahamsson och Bertil Gedda, innehåller förutom årsberättelser och ekonomiska redogörelser åtskilligt av "allmänt" intresse. Förbundsordföranden, Nils Kellgren, konstaterar inledningsvis att vi är "på rätt väg" i svenskt schackliv och förbundskaptenen Harry Åhman är också optimistisk i sina kommentarer till sin rankinglista. Den liksom juniorernas rankinglista är förstas i skrivande stund ersatt av en ny som baseras på resultat i SM 1968. Eric Arnlinds framgång i olympiskt korrshack presenteras och tre svenska toppspelare, Rolf Martens, Börje Jansson och Kristian Sköld svarar på trevliga intervjufrågor. Problemvänner kan förnöja sig med att studera resultatet av Svenska Schackförbundets jubileumsturnering 1968 och en artikel av Herbert Hultberg om "Problemkonstens villkor". Så följer några specialkommenterade partier ur fjolårsskörden samt en stor och mycket intressant artikel av Lars Bäckström, "Råd och vinkar för ungdomsledare". Årsboken kan rekvireras från Bokfonden, postgiro 2122, Örebro för kr. 5:30 inkl. oms. och frakt.

Sthig Jonasson, Ignaz von Kolisch. Stockholms Schackförlag, 1968. Pris häftad 10:—, inb. 14:—.

Schackkonsten är en del av mänsklighetens kulturhistoria, kanske inte en av de största delarna men tillräckligt spännande och mångsidig för att förtjäna ett allvarigare studium än vad som sker i dag. Men den tiden kommer säkert. Ett väsentligt bidrag till denna framtida kulturhistoriska forskning lämnar Sthig Jonassons biografi över Ignaz von Kolisch, denne österrikiske schackmästare som under 1860-talet var en överlägsen och vissa år en helt dominerande tävlingsspelare i Europa.

Det var under schackets romantiska år med sådana namn som Paul Morphy, Adolf Anderssen, Harrwitz och Löwenthal som baron Ignaz von Kolisch gjorde sina schackliga insatser. Han blev miljonär genom kloka finansoperationer, bl.a. i samarbete med Rotschilderna, finansfurstar som också hade tid och intresse för schack. Man

PRENUMERERA PÅ TfS

möter i Jonassons skildring de berömda schackkaféerna i Europa, finansens furstar, engelska lordar m.fl. och får en inblick i hur turneringar ordnades under denna genombrottstid för schackkonsten.

Stig Jonassons biografi är föredömlig. På ett precist språk utan onödigheter berättar han rakt på sak. Partierna är noggrant genomgångna och redovisade utan alltför mycket hänvisningar till senare tiders öppningsteori. Han tar med de viktigaste tävlingspartierna men roar sig också med att redovisa förgäve- och fria partier. Också en avdelning okommenterade partier får han in på det knappa utrymme liksom biografiska uppgifter, parti- och spelöppningsregister samt källhänvisningar.

Det är ett nöje att ta del av denna skrift. Den rekommenderas till alla schackaktiva och alla som är intresserade av schackets kulturhistoria. De kan lära mycket av de 66 sidorna.

Nils Kellgren

J. R. Capablanca: *Grundzüge der Schachstrategie*. 3. Auflage mit 150 Diagrammen und einem Geleitwort von Kurt Richter. Walter de Gruyter & Co. Berlin 1968. Pris: DM 12:—.

Capablancas läroböcker är oöverträffade än i dag. Svenska schackvänner känner väl till hans "Primer of Chess" (1935), som i svensk översättning heter "Lärobok i schack" (1937) och som upplevt åtskilliga upplagor. "My Chess Career" (1920) berättar om en modern D'Artagnan som avfärdar de farligaste motståndare med ungdomlig lätthet och elegans men frågan är om inte hans "Chess Fundamentals" (1921) är den bästa av dem alla. Hans ekonomiska och logiskt klara spelstil har en direkt motsvarighet i bokens framställning: med små medalj men med logiskt utnyttjande av det tillgängliga materialet skänker han läsaren en rikedom av tankar och uppslag som gäller hela partiförloppet, hela tiden i en högst tilltalande personlig ton. Den tyska översättningen kom redan 1927 men denna nya upplaga är i stort sett oförändrad, ett bevis för det tidlösa och allmängiltiga i Capablancas schacktänkande.

Stig Jonasson: *Relfsson-Gambiten. Schackbulletinens gambit-serie. Kr. 6:—.*

Relfsson-gambiten är, som författaren påpekar i sitt förord, ett spelsätt som praktiserats och analyserats i Sverige men som är så gott som helt okänt internationellt. Även om det inte direkt kunnat vederläggas, så är dess korrekthet inte heller bestyrkt. De karaktäristiska dragen är: 1. e4 e5 2. d4 e×d4 3. Sf3 Sc6 4. Lb5. Den nu förelig-

gande sammanställningen (i stencil-tryck och utan diagram) är naturligtvis av intresse, vare sig gambiten är korrekt eller inte, inte minst därför att man får reda på hur svart bäst skall bemöta den. Någon nyvärdering av spelsättet är det inte fråga om. Mycket baserar sig på Relfssons egna synpunkter, även om författaren någon gång sätter dennes omdömen i fråga. På 60-talet har varianten flera gånger prövats av Kristian Sköld. Några partiemempel ges, men det skulle varit intressant att närmare ta del av Skölds synpunkter och värderingar.

B. G.

Engelhardts *Schach-Taschen-Buch* 1968. Siegfried Engelhardts Verlag, Berlin-Frohnau. D-mark 11:80.

Elfte årgången av den välkända kalendern har nu utkommit och är med sina 380 faktsäckade sidor ett ojämförligt uppslagsverk både då det gäller de senaste årens schackhändelser i hela världen och med avseende på uppgifter om förbund, föreningar och enskilda schackvänner i en rad länder. Koncentrationen på det tyska språkområdet är påtaglig och tyvärr har i årets upplaga adressuppgifterna berörande svenska föreningar utelämnats, vilket är synd då inbjudningar till turneringar gärna sker med kalendern som utgångspunkt.

En rad förnämliga artiklar inleder kalendern, sålunda skriver 1967 och kanske 1968 års man, Bent Larsen om "Schackteorins gränsområden" medan Kurt Richter behandlar "Mästaren utan akilleshäla" d.v.s. Carl Schlechter — den senare avled 27 december 1918 som ett offer för första världskrigets umbäranden, det är sålunda i år 50 år sedan den originelle stormästaren gick bort.

I övrigt kan kalenderbitaren finna sitt lystmäte av turneringstabeller och tävlingsstatistik. Vi tillåter oss saxes rangordningen enligt det s.k. Ingosystemet (för en del år sedan presenterat i TfS) för världens främsta mästare den 5 januari 1968:

1. Fischer, USA	12.7	efter 30 turn.
2. Tal, Sovjet	18.7	40
3. Larsen, Danmark	19.3	56
4. Kortjnoj, Sovjet	19.4	64
5. Smyslov, Sovjet	20.4	87
6. Petrosian, Sovjet	21.2	59
7. Botvinnik, Sovjet	21.4	47
8. Keres, Sovjet	21.9	85
9. Geller, Sovjet	22.1	65
10. Spasskij, Sovjet	22.3	56

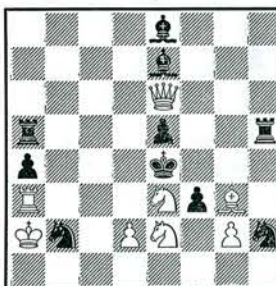
Bäst bland nordiska spelare är bortsett från Larsen islänningen Olafsson som går in på 30:e plats med ingotalet 31.9 efter 54 beräknade turneringar.

A. B.

Problem

Bidrag och lösningar till
HILDING FRÖBERG,
Midgårdsvägen 8, 136 00 Handen

12485. Halvar Hermanson,
Unbyn



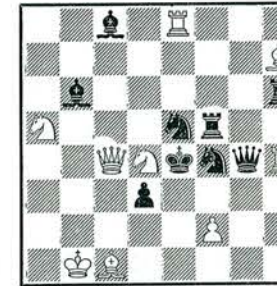
Matt i 2 drag

12486. Lennart Larsson,
Lerum



Matt i 2 drag

12487. Tore Andersson,
Tyringe



Matt i 2 drag

12488. Max Nemmer &
John Bielfeldt, USA



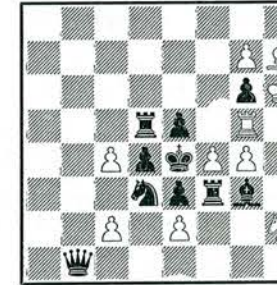
Matt i 2 drag

12489. Herbert Ahues,
Tyskland



Matt i 2 drag

12490. Tapani Tikkanen,
Finland



Matt i 2 drag

12491. Guvstav Källgren,
Köping



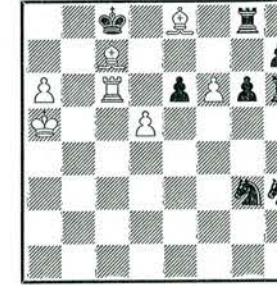
Matt i 3 drag

12492. Walther Jörgensen,
Danmark



Matt i 3 drag

12493. E. A. Wirtanen,
Finland



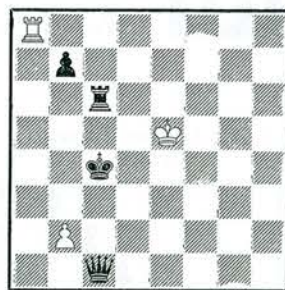
Matt i 3 drag

12494. Gustav Källgren,
Köping



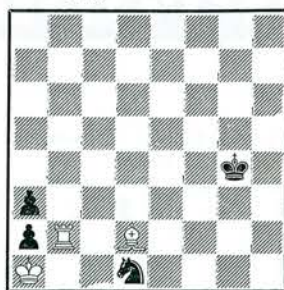
Hjälp matt i 2 drag
(Skenspel)

12495. Virgil Nestorescu,
Rumänien



Hjälp matt i 3 drag
A) diagrammet; B) med Bb2
på b5; C) med Bb2 på b6;
D) med Ke5 på e2; E) med
Ke5 på h4;

12496. F. Abdurahmanovic,
Jugoslavien



Hjälp matt i 4 drag
A) diagrammet; B) med Tb2
på c5; C) med Tb2 på e8;

Domslut i tematurneringen för nordiska nybörjare

Allt för få uppgifter inkom till denna tematurnering för författare som ännu icke har uppnått placering i en internationell turnering.

Kanske var det av mig föreslagna temat svårare att bemästra än jag kunde förutse, ty 4 av de 8 inkomna problemen har flyktfälttagande inledning.

1 pris, Ragnar Ahlberg, Enköping.

En förträfflig framställning av Fleck-temat med bara 8 pjäser!

2 pris, Holger Helledie, Stenum, Danmark.

Författarens äregirighet är prisvärdig. Kombinationen Fleck—Pickaninny är intressant, men också mycket vanskelig att få i korrekt form. Denna uppgifts mekanism tillåter tyvärr inte en god inledning, men en vit Bc2 bör tillsättas för att förhindra alla hotens genomförande plus den nya mattem Td2 när Bc3 drar.

Visserligen strider det icke mot temaformuleringen i denna turnering att svart har likgiltiga drag som tillåter dualer, men enligt min mening bör temat utformas utan sådana.

Köpenhamn i juni 1968

Walther Jörgensen

Även nr 12505 ingår i lösningstävlingen.

Lösningstid: 31 oktober.

Lösningar till problemen 12410—12421, häfte 2

12410 (Sundman) 1. Le2. Dubblerad Grimshaw i elegant utformning. (KW, AKA, EK).

12411 (Ellerman) 1. Sd6, 2. Sc4/Sf7. 1. Tf7? Tf6! 1. Tf4? c1D! 1. e4? Ta3! 1. Lh4? Ta4! Fyra blockader på d6, i tre fall med linjeöppning för vit dam (KW).

12412 (Szöghy) 1. Dg2†, K×d4. 2. S3f5; K×e3. 2. S4f5; 1. Se6? L×e7! (Kf3? 2. S×g5; L×e3? 2. Dg2) 1. S4f5? Td7! (Kf3? 2. Dg2) 1. S3f5? Ta3! (Kd5? 2. Dg2) 1. Sg4? Sd7! (Kd5? 2. Sf6; Ld4. 2. Dg2; Sd5. 2. Sf2). Inledningen 1. Dg2† är acceptabel, men bil. 1. e8D† försvarade för lösarna att finna den avsedda lösningen. Man frågar sig dock varför inte författaren bytt ut Ba2/b2 mot svart Ba5 och låtit 1. S3f5 bli den avsedda lösningen (red.).

12413 (Hoffman) 1. Kg5. Bil. 1. De3.

12414 (Marysko) 1. Dh7. 1. Dc8? Sd7! 1. Dh5? Sd6! Pjäsuppbudet låter lösaren förmoda många varianter. Visserligen finns fyra, men jag hade faktiskt vänta flera (AG).

12415 (Myrhaug) 1. S×g7. En riktig lurifax. Många går nog i fällan 1. Sd4? Ld8! (AKA).

12416 (Grande) 1. d5, 2. Dc4; Sc6. 2. Dc4, Sd4. 3. Tee1; Sg6. 2. Db1, Ke5. 3. S×f7; Ke5. 2. D×b2, Kd6. 3. Sf5; Ke3. 2. Da5, Ke4, 3. De1; f5. 2. D×b2. Grande skriver: Denne hade jag en hard jobb med! 1. d×c5? Lb7! er en snedig parade! 1. Dc4? b1D!

12417 (Vataresqu) 1. Sc6, 2. b3; Miss-

lyckad genom flera fel. Vit hotar även 2. Dc5 och 2. D×e6. Bil. 1. Sf3, 1. Se2. Förspel: Tc6. 2. D×e6; Lc6. 2. Dc5.

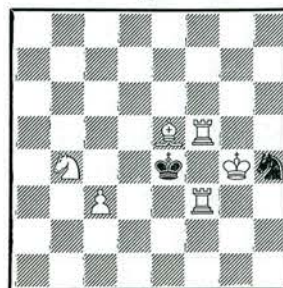
12418 (Rimbert) 1. Tg3, g1D. 2. Tb1; g1L. 2. Tf2. 1. Sf4? g1D? 2. Tb1; g1T. 2. T×h2/2. Tb1. 1. Tb1? g1D? 2. Tg3. Så snygg att den borde ha föregångare (KW).

12419 (Jörgensen) 1. Tb2, h1D. 2. Lf5, De4. 3. e6, D×f5/Sc7; h1T. 2. Lh3, T×h3/Th2/T×g1. 3. S×h3/T×h2/D×g1; h1L. 2. Lf3 L×f3/Lg2. 3. S×f3/L×g2 eller T×g2; h1S. 2. L×h5, Sg3/Sf2. 3. L×g3/L×f2 eller T×f2; h×g1D. 2. D×g1, h×g4. 3. Lg3, Sc7; h×g4. 2. T×h2, g3. 3. L×g3 eller Th3; Ganska svårlost. Först prövade jag den underbara förförelsen 1. Le6? h×g1D? 2. D×g1, Kc2/Kc2. 3. Lc4/c4!! Om h1D? 2. Lf5 etc., men på h1T (LS) finns ingen fortsättning (EW). Originellt med L-manövern som symboliserar en löparestjärna (CJ).

12420 (Hagemann) 1. Lb3, Tg4. 2. Kc4, S×f4. 3. Kb4, Sd5. Bil. 1. Lc6/b7/a8, Sc7. 2. Kd4, Sb5. 3. Ke5, Tg5. En av författarens favoritidéer — Se6 frigörs och återkommer på annat fält på fängslingslinjen (KW).

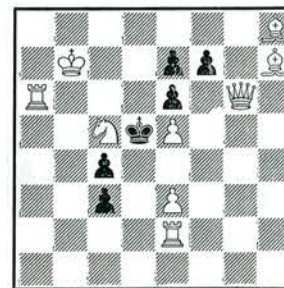
12421 (Nowotny) 1. d5, f7. 2. Lc5, f8S. 3. Dc3, Sg6. 4. Sd4, Se5; Misslyckad genom ett otal bil. Om vit förvandlar till dam kan svart K bli matt på a1, a2, a5, b1, c1, c4, c5 och c6. Vi återger endast några ex.: 1. Sg7, f×g7. 2. Kc3, f×h8D. 3. Kc2, Ka3. 4. Kb1, Db2; 1. Kc5, Ka5. 2. Sg7, f×g7. 3. d5, g×h8D. 4. Td6, Dc3; 1. Tg7, Ka5. 2. Tg4, f7. 3. Td4, f×e8D. 4. Kc5, Db5; 1. Tb7, Ka3. 2. Kb5, f7. 3. Ka5, f×e8D. 4. Tb6, Da4.

12497. Ragnar Ahlberg,
1 pris



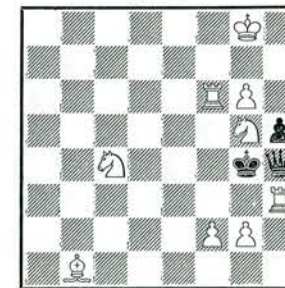
‡ 2. 1. Ld4

12498. Holger Helledie,
2 pris



‡ 2. 1. S×e6

12499. Ragnar Ahlberg,
Enköping



‡ 2. 1. Se6

12500. Ragnar Ahlberg: Ke1, De8, Td8, f8, Sd6, f6, Be2, e3 — Ke5, Le7, Be6. ‡2. 1. e3.

12501. Ragnar Ahlberg: Kb8, Tc5, Lf7, Sd4, e3, Ba5, b4, d5, f4 — Kd6, Te4, Ba6, b5, e6, e7, f5, f6, ‡2. 1. d×e6.

12502. Pekka Unho, Hiiukkanen, Hämeenkyrö, Finland: Kg5, Dc4, Tb3, e1, La2,

h2, Bc5 — Ke5, Te4, g3, Lf5, Sd3, Bb4, c3, g4, h4, ‡2. 1. T×b4.

12503. Pekka Unho: Kh7, Dd6, Tc5, f1, Se1, f5 — Ke4, Da4, Se2, Bb4, c3, f2, f6, f7. ‡2. 1. T×f2.

12504. Pekka Unho: Kg8, De8, Tc6, f1, La2, Bc3, d3, d5, d6, e6 — Ke5, Tc5, Sh8, Bg5, ‡2. 1. Dh5.

JAN KNÖPPEL 50 ÅR

Den 23 september 1968 fyller tullöverkontrollör Jan Knöppel, Lidingö, 50 år.

Det är som schackproblemist vi lärt känna honom i denna spalt, men även på botanikens och psykologiens områden äger han djupa insikter. På grund av sina många intressen har Knöppel e: varit så produktiv som problemförfattare, men det han hittills åstadkommit är imponerande. Speciellt framgångsrik har han varit i problemlandskamperna. Han är numera "ständig sekreterare" i Svenska Problemschackklubben där han medverkar på ett förtjänstfullt sätt. Ett enormt arbete har han nedlagt på att samla och katalogisera svenska schackproblem vars resultat vi hoppas få ta del av så småningom i en kommande

problembok. Knöppel debuterade som problemförfattare i Svenska Dagbladet den 25.VII 1937 med en förnämlig hjälpmatt. Han räknar Fr. Lindgren och H. Hultberg som sina läromästare, men Knöppel har förstått att skapa en egen uppfattning om problem och den lär väl ingen kunna rubba honom på. H. Hultberg har i Springaren, april, 1955 beskrivit Knöppel på följande träffsäkra sätt: "Jan Knöppel är inte speciell, han är universiell, eller — som det heter i Fr. Lindgrens formulering i förordet till den nu genom W. Jörgensens försorg på svenska utgivna duplicerade "Jan Knöppel: Udvalgte Skakproblemer" — att "för honom är en idé, en genuin idé nära nog allt. Han har alltså inte försvurit sig till någon 'skola' och ej heller till någon särskild genre". — Knöppels obändiga strä-

van att perfekt gestalta idén förenas med ett tekniskt kunnande av verkligt imponerande mått, vartill kommer — något som tyvärr inte är så utbrett som önskvärt vore — en sträng självkritik. Hans favoritområde är dragplikt i direktmatt, bondeförvandling i rekordform och andra reper-toaridéer samt asymmetri. På det logiska området har han åstadkommit saker, som enligt vårt förmenande avgjort tillhör det förnämsta han komponerat. För övrigt är det spekulativa draget i Knöppels problem-

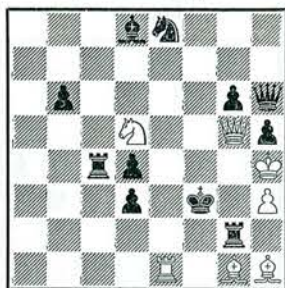
skapande tydligt framträdande, även om man här och var — t.ex. i en del hjälpmattor utan svårighet förnimmer en lyrisk ton.”

Till slut hyllar vi jubilarer med ett förnämligt originalbidrag från skalden och medarbetaren i TfS, Bertil Gedda och passar samtidigt på att visa några prov på Knöppels egna konstverk.

Våra hjärtligaste lyckönskningar på högtidsdagen!

H. Fröberg

12505. Bertil Gedda,
Göteborg
Tillägnat J. Knöppel
på 50-årsdagen



Självmatt i 2 drag

12506. Jan Knöppel,
Springaren
1 pris, 1951



Självmatt i 2 drag
Maximummer

12507. Jan Knöppel,
Eskilstuna-Kuriren
1 pris, 15. I., 1949



Matt i 4 drag

Lösningar: 12505 ingår i ordinarie lösningstävlingen.

12506: 1. La3, a×b1D. 2. Tc2, D×e1; 2. b3, T×e1; a×b1L. 2. Dd2, Ld3; a×b1S. 2. Dc3, S×c3; D×b2. 2. Tg2, D×g2. Fem modellmattor.

12507: 1. Tf3, b1D. 2. b7 (hotar 3. c6), D×e4. 3. Sc3, Df4/D×g4. 4. T4×f4/c6; b1T. 2. c6, Tb2/Tc1. 3. b7 Tb6/Tc5. 4. L×b6/L×c5; b1L. 2. Df8 (hotar 3. Dh6), L×e4. 3. d7, K×d5. 4. Dd6; b1S. 2. Sc2, Kc4. 3. De8, Sd2. 4. Tc3.

Frans Hansson död

F. adjunkten Frans Hansson, Göteborg, har den 28.VIII, 1968 avlidit. Han var född den 25.IX 1887, och var alltså vid sin bortgång nära 81 år. Även om Frans Hansson för flera år sedan drog sig tillbaka från problemschacket, är hans insatser för svensk problemkonst och då inte minst som komponist ingalunda glömda. Utan överdrift kan man påstå att han i sin krafts dagar var en av de allra skickligaste företrädarna för fantasischacket i vårt land. I den av T. R. Dawson ledda Fairy Chess Review var Frans Hansson en gärna sedd

medarbetare och inte minst hans schackligt-matematiskt betonade problem var unika. Redan i sin ungdom hade Frans Hansson visat sig var en eminent lösare, och konstnär att betvinga även de mest svårlösta fantasiuppgifter behärskade han sannerligen. En rikt begåvad människa var Frans Hansson, och vi som haft den stora glädjen att personligen ha känt honom vet att det är en god och ädel man som nu lämnats oss.

Herbert Hultberg

EVANS USA-MÄSTARE

Årets USA-mästerskap gav följande resultat för de bäst placerade: Larry Evans 8½, Robert Byrne 8, Reshevsky 7, Benkö 6½, Lombardy 6, Bisguier 6, Zuckerman 5½, Rossolimo 5½, Saily 5½. Efter tävlingen uttogs olympialaget, och det fick följande sammansättning: Bobby Fischer, Reshevsky, Evans, Robert Byrne, Benkö och Lombardy. Fischer, som tidigare vunnit titeln åtta gånger, deltog inte i mästerskapet.

Tidskrift för Schack utsäljes

Buntar med 100 st häfte 1934—1956
i möjligaste mån i nummerföljd.
Kr. 25:—

Även mindre buntar, 60, 40 häften.

Den oinvidge har här ett rätt enastående tillfälle till en schackhistorisk upptäcktsresa i denna märkliga tidsperiod.

Beställes hos Lundin (Tel. 08/33 70 01),
Torbjörn Klockares Gata 15,
113 30 Stockholm

Ungdomsledare- förenings- funktionärer!

Bästa priset i turneringen — en prenumeration på Tidskrift för Schack

För medlem i Sveriges schackförbund
helår 1968 kr. 21:— — 2:a halvåret
1968 med stora julnumret kr. 11:—

TIDSKRIFT FÖR SCHACK

Box 7123

402 32 Göteborg 7

Postgiro 60 46 34

ALLT I SCHACK

Sthig Jonasson: Ignaz von Kolisch.
Schackmästare och mecenat. inb. 14:—
hft. 10:—
35. Sowj. Meisterschaft Charkov 1968
hft. 8:70
Clare Benedict Cup. Leysin 1967
hft. 7:20
Enevoldsen: Verdens Bedste Skak,
del II inb. 14:10
Euwe: Theorie der Schacheröffnungen
del 11/12 hft. 23:70
SM-Bulletin Norrköping 1968 (Samtl.
partier från SM-gruppen) hft. 7:50
Keres: Dreispringerspiel bis
Königsgambit inb. 18:—
Boleslawski: Caro-Kann bis
Sizilianisch inb. 21:—
Schackalbum med 7 kompl. spel 20:—
Schackalbum med 9 kompl. spel 24:—
Korrespondenskort, Svenska och
Engelska, per hundra 3:—
Ny priskatalog har utkommit, och kan
erhållas mot insättande av 50 öre i fri-
märken, vid beställning erhålles pris-
katalogen gratis.
Oms. tillkommer på priserna
STOCKHOLMS SCHACKFÖRLAG
Henry Andersson
Munkbrogatan 7 111 27 Stockholm C
Tel. 20 79 20 Postgiro 55 08 86

Schackböcker och schackmateriel

till grossistpriser

Extra förmånliga köpvillkor för
schackklubbar

Spel — Bräden — Korr.-
album m. m.

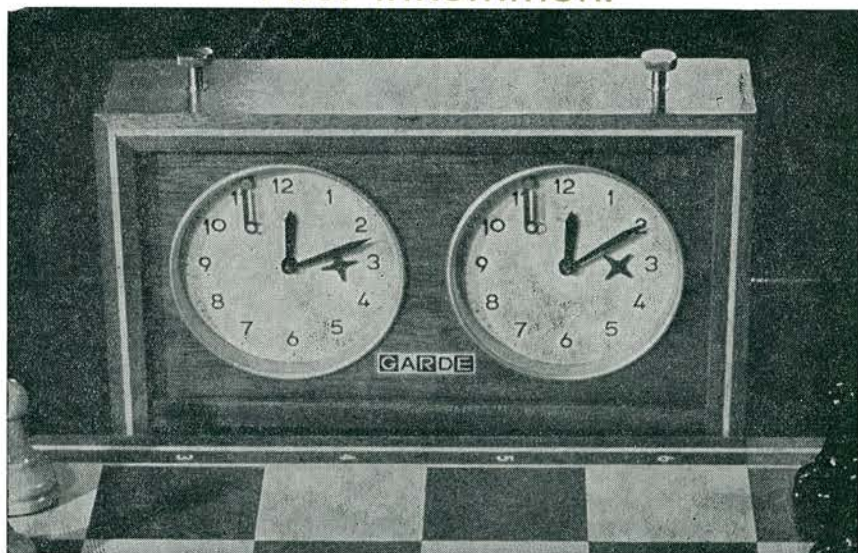
Hela bokuppsättningar för
klubb-bibliotek

SCHACK-AL

Box 23

740 20 BRUNNA

Åter inkommen!



Internationella schackklockan Garde

LUNDINS SCHACKFÖRLAG

Torbjörn Klockares Gata 15 - Stockholm VA - Tel. 08/33 70 01 - Postgiro 35 68 40

TIDSKRIFT FÖR SCHACK erbjuder

äldre årgångar av Tidskrift för Schack

Vid beställning för minst 10 kronor är leveransen portofri.

Vid beställning av minst 10 årgångar lämnas 15% rabatt på nedanstående priser.

Årgång	Pris	Årgång	Pris	Årgång	Pris
1911	8 kr	1924	6 „	1958	10 kr
1913	8 „	1926	6 „	1959	10 „
1914	8 „	1927	3 „	1960	10 „
1915	8 „	1929	6 „	1962	12 „
1916	10 „	1931	6 „	1963	12 „
1919	8 „	1932	6 „	1964	12 „
1920	5 „	1956	12 „	1965	12 „
1921	6 „	1957	12 „	1966	12 „
				1967	14 „

Beställning kan göras hos Tidskrift för Schack, Box 7123, Göteborg 7, eller genom insättning på postgiro nr 60 46 34.

Komplettering av ofullständiga årgångar sker i görligaste mån till humana priser mot insändande av lista över saknade nummer. På begäran söker Tfs även anskaffa andra årgångar än de ovannämnda.

Berika Ditt schackbibliotek med en serie årgångar av Tfs — en fascinerande kavalkad i ord och bild av 1900-talets svenska och internationella schackliv!

Beställ innan lagret sinar!

TIDSKRIFT FÖR SCHACK